

es.0.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Numer 1 / 2020

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

**REINTEGRACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA
OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI**

AKTUALNOŚCI

**MAŁOPOLSKA TARCZA ANTYKRYZYSOWA
PAKIET SPOŁECZNY – PRZYKŁADEM NA
SZYBKIE I SKUTECZNE DZIAŁANIE**

Z POLITYKI SPOŁECZNEJ

**NIEZWYKŁE SPOTKANIE
Z UCZESTNIKAMI KONKURSU
„JAN PAWEŁ II OCZAMI MOJEJ RODZINY”**

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

es.O.es

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków

tel.: 12-422-06-36; fax: 12-422-06-36 wew. 44

www.rops.krakow.pl

Zespół redakcyjny:

Wioletta Wilimska - redaktor naczelny

Rafał Barański

Aneta Kosiba

Okładka i skład:

PoProstu Agencja Reklamowa

ul. Zgodna 48, 30-444 Libertów

e-mail: biuro@poprostu.us

www.poprostu.us

ISSN: 2719-731X

Osoby chętne do współpracy zapraszamy do podzielenia się swoimi osiągnięciami i ciekawostkami dotyczącymi problematyki społecznej z Państwa terenów.

Rzeczpospolita
Polska

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

es.O.es

SPIS TREŚCI

■ WSTĘP

■ AKTUALNOŚCI

Małopolska Tarcza Antykryzysowa. Pakiet Społeczny - przykładem na szybkie i skuteczne działania mające na celu pomoc osobom najbardziej dotkniętym skutkami pandemii.....4

Działania wspierające małopolską ekonomię społeczną w dobie pandemii 8

Akcje „Rodzina Razem” oraz „Psycholog dostępny od zaraz” odpowiedzią na potrzeby Małopolan podczas pandemii.....13

■ Z POLITYKI SPOŁECZNEJ

Wychowawczy wymiar nudy i samotności dziecka 16

Niezwykłe spotkanie z uczestnikami Konkursu dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka „Jan Paweł II oczami mojej rodziny” 19

Ocena zasobów pomocy społecznej Województwa Małopolskiego za 2019r. - skrót najważniejszych informacji.....24

■ SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Albert szyje na miarę - wywiad z panem Arkadiuszem Tomasiakiem, prezesem Spółdzielni Socjalnej Albert. 26

Staże w podmiotach ekonomii społecznej - przedsiębiorczość społeczna od kuchni..... 28

Reintegracja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami w Małopolsce w oparciu o instrumenty ekonomii społecznej..... 30

WSTĘP

Szanowni Państwo,

Trwająca od kilku miesięcy trudna sytuacja epidemiczna, która zaskoczyła nas wszystkich wiosną tego roku, spowodowała konieczność podejmowania szybkich i adekwatnych działań w walce z rozprzestrzenieniem się wirusa oraz łagodzeniem skutków pandemii.

Priorytetowym działaniem Samorządu Województwa Małopolskiego w tym okresie było opracowanie wieloaspektowego i wielowymiarowego programu pn. Małopolska Tarcza Antykryzysowa mającego na celu wsparcie obszarów dotkniętych negatywnymi konsekwencjami związanymi z pandemią. Małopolska Tarcza Antykryzysowa została podzielona na trzy etapy. I etap buduje pakiet medyczny (190 mln zł), pakiet przedsiębiorczości (354 mln zł) i pakiet płynności finansowej (111 mln zł). II etap to pakiet społeczny (55,2 mln zł) i pakiet edukacyjny (35 mln zł). III etap to pakiet rozwoju (279 mln zł). W sumie na realizację działań w poszczególnych obszarach przeznaczono 1 mld zł z Funduszy Europejskich oraz budżetów państwa i województwa.

Pakiet społeczny Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej generujący środki o łącznej wartości 55,2 mln zł pochodzące w szczególności z Funduszy Europejskich pozwolił wesprzeć m.in. instytucje świadczące pomoc osobom najbardziej potrzebującym. W ramach czterech modułów pakietu społecznego małopolskie placówki opieki całodobowej otrzymały środki na zakup środków ochrony indywidualnej, niezbędnego sprzętu i wyposażenia do walki z pandemią COVID-19 i jej skutkami, a także zapewnienie mieszkańcom, pacjentom i personelowi placówek miejsc do noclegu czy izolacji, a wszystko po to by chronić tych najbardziej potrzebujących.

Podejmowane działania zdecydowanie wpłynęły na poprawę bezpieczeństwa personelu i podopiecznych instytucji pomocowych z terenu województwa. Stale rozwijająca się sytuacja wymaga od nas wszystkich cały czas dużej ostrożności oraz podejmowania wzmożonych działań w celu zapewnienia zarówno wsparcia jak i ochrony osobom szczególnie narażonym na zarażenie, jak również osobom zaangażowanym w walkę z rozprzestrzenieniem się choroby. Rozwój sytuacji epidemicznej w regionie podlega bieżącemu monitorowaniu ze strony władz samorządowych, co pozwala na planowanie działań dedykowanych określonym, stale rosnącym potrzebom.

Jedną z nich, która ujawniła się niemal niezwłocznie po rozpoczęciu pandemii była potrzeba wsparcia psychologicznego zarówno dla pracowników służby zdrowia jak i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji wynikającej ze stanu izolacji społecznej. Samorząd Województwa Małopolskiego przygotował inicjatywy dedykowane pracownikom służby zdrowia narażonym na pracę w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz rodzinom, mające na celu zapewnienie dostępu do specjalistów oferujących wsparcie. W ramach akcji „Psycholog dostępny od zaraz” oraz „RodzinaRazem” dyżuruje ponad 100 specjalistów oferujących bezpłatne, całodobowe wsparcie psychologiczne terapeutyczne, animacyjne, logopedyczne dla wszystkich potrzebujących.

Wszystkie podjęte dotychczas przez Samorząd Województwa Małopolskiego przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na różnorodne potrzeby, które ujawniły się w związku z wystąpieniem trudnej sytuacji epidemicznej. Planowanie kierunków działań i ich skuteczna realizacja nie byłaby możliwa bez współdziałania organów administracji rządowej, samorządów lokalnych, dyrektorów, kierowników instytucji pomocowych i ich pracowników, których praca w chwili obecnej nabiera szczególnego znaczenia. Na wyrazy uznania zasługują także wolontariusze i osoby świadczące różnorodną pomoc potrzebującym.

Wierzę, że podejmowany trud oraz wszelkie gesty solidarności w tym trudnym czasie, potwierdzają znane nam już hasło, że Dobro jest w Małopolsce!

Łukasz Smółka

Wicemarszałek Województwa Małopolskiego

 MAŁOPOLSKA

Szanowni Państwo,

W roku bieżącym, w związku z zaistnieniem nieznannej nam wcześniej sytuacji epidemicznej, stanęliśmy przed różnorodnymi wyzwaniami dotyczącymi życia rodzinnego, zawodowego czy społecznego. Konieczne stało się wprowadzenie w różne obszary naszego funkcjonowania rozwiązań, które z jednej strony stanowiły uciążliwość wynikającą m.in. z izolacji społecznej, z drugiej strony pozwoliły na poszukiwanie optymalnych form komunikacji społecznej, czy wykonywania obowiązków służbowych.

Wraz z rozwojem pandemii ujawniła się skala potrzeb poszczególnych grup społecznych. Dużym wyzwaniem dla Samorządu Województwa Małopolskiego było podjęcie działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa podopiecznych i pracowników placówek całodobowych i innych instytucji pomocowych z terenu województwa. O działaniach jakie zostały podjęte w celu przeciwdziałania skutkom pandemii dowiecie się Państwo z lektury niniejszego biuletynu. Zachęcam do zapoznania się z artykułami dotyczącymi realizacji projektów w ramach pakietu społecznego Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej, dzięki którym ponad 55 mln zł trafi m.in. do placówek zabezpieczających osoby szczególnie narażone na negatywne skutki pandemii.

Nie sposób nie wspomnieć także o ludzkiej solidarności i chęci bezinteresownego pomagania, z którą spotykamy się na co dzień w tym trudnym okresie. To między innymi szcicie i dostarczanie potrzebującym maseczek, poradnictwo psychologiczne i terapeutyczne dla służb medycznych i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji. Odsyłam Państwa do artykułów opisujących dobre praktyki z województwa małopolskiego, w szczególności w obszarze wsparcie sektora ekonomii społecznej. Akcje „Pomoc szyta na miarę”, „Kupuj odpowiedzialnie zwłaszcza teraz” czy projekt „wESpół wspieramy ekonomię społeczną” to przykłady dobrej współpracy aktywizującej sektor społeczny.

Z kolei rodziny, które stanęły w obliczu konieczności przeorganizowania swojego życia domowego i ukształtowania go jako miejsca pracy, nauki, spędzania czasu wolnego mogły skorzystać w razie potrzeby ze wsparcia psychologów, terapeutów, animatorów dyżurujących w ramach akcji „Rodzina Razem”. Duża liczba osób, które zgłosiły się do udziału w akcji, jak również w akcji „Psycholog dostępny od zaraz” dedykowanej służbom medycznym, oferując swój czas wolny dla innych, świadczy o niezwykłym potencjale i chęci pomagania, które uwidoczniają się w trudnych warunkach pandemii. Warto o tym pamiętać!

Życząc Państwu dużo zdrowia i siły w podejmowaniu codziennych wyzwań, zachęcam do lektury niniejszego biuletynu.

Wioletta Wilimska

Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

■ AKTUALNOŚCI

MAŁOPOLSKA TARCZA ANTYKRYZYSOWA. PAKIET SPOŁECZNY - PRZYKŁADEM NA SZYBKIE I SKUTECZNE DZIAŁANIE MAJĄCE NA CELU POMOC OSOBOM NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYM SKUTKAMI PANDEMII

Od początku trwania pandemii Samorząd Województwa Małopolskiego konsekwentnie realizuje politykę wsparcia na rzecz grup społecznych szczególnie narażonych na skutki rozprzestrzeniania się wirusa. Wsparcie tych osób poprzez zminimalizowanie zagrożenia chorobą stało się podstawą do budowania w ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej - Pakietu Społecznego.

Na realizację działań w ramach pakietu społecznego Samorząd Województwa Małopolskiego przekazał ogromne środki z regionalnych i krajowych funduszy europejskich, a dzięki dobrej współpracy z administracją rządową rozpoczął realizację projektów składających się na kompleksowe wsparcie dla instytucji świadczących pomoc osobom najbardziej potrzebującym (**wartość pakietu społecznego 55,2 mln zł**).

BEZPIECZNY DOM (MODUŁ I)

W pierwszej kolejności w ramach ww. pakietu wdrożono projekt „Bezpieczny Dom”, który stanowił odpowiedź na potrzeby publicznych i niepublicznych podmiotów prowadzących placówki opieki całonocnej z Małopolski. Projekt ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom, pacjentom i pracownikom tych ośrodków, a także podopiecznym placówek

opiekuńczo-wychowawczych oraz zakładów opieki długoterminowej w związku z epidemią COVID-19 oraz wiążącymi się z nią zagrożeniami. Na to zadanie przeznaczono

środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 **w wysokości 17,5 mln zł**. Za przyznane środki beneficjenci mogą dokonać **zakup środków ochrony indywidualnej, niezbędnego sprzętu i wyposażenia do walki z pandemią COVID-19 i jej skutkami, a także zapewnić mieszkańcom, pacjentom i personelowi placówek miejsc do noclegu czy izolacji.**

ZAKRES PRZEDMIOTOWY PROJEKTU

- a) zakup środków ochrony indywidualnej, w tym m.in. zakup: maseczek, gogli, przyłbic, rękawiczek jednorazowych, fartuchów ochronnych, kombinezonów, płynów dezynfekcyjnych do ciała itp.;
- b) zakup sprzętu i wyposażenia niezbędne do walki z epidemią i jej skutkami (m.in. sprzęt do dezynfekcji powierzchni (ozonatory, dekontaminatory) wraz ze środkami eksploatacyjnymi, maty dezynfekcyjne, parawany medyczne, koncentratory tlenu, ssaki elektryczne przenośne, lampy bakteriobójcze, itp.
- c) organizacja miejsc noclegu, izolacji lub odbywania kwarantanny poprzez:
  - przygotowanie pomieszczeń na terenie placówki wydzielonych funkcjonalnie (np. budynek, skrzydło, piętro) poprzez remont/adaptację; prace dostosowawcze (m.in. podnośniki); zakup odpowiedniego sprzętu lub wyposażenia, dla:
    - mieszkańca lub pacjenta przed przyjęciem do placówki w sytuacji wypisu ze szpitala lub przyjęcia interwencyjnego (w szczególności przyjęcia interwencyjnego),
    - personelu, który nie może lub nie chce wrócić do własnych domów i rodzin ze względu na zagrożenie zarażeniem SARS-CoV-2 (wraz z ewentualnym zapewnieniem wyżywienia), lub
    - zapewnienie miejsc poza placówką przeznaczonych dla jej personelu, mieszkańców lub pacjentów (wraz z ewentualnym zapewnieniem wyżywienia).

REZULTATY NABORU

- ponad 20 tys. osób - mieszkańców i pracowników placówek opieki całodobowej jest objętych wsparciem (poprawa warunków sanitarno - epidemicznych w miejscu pracy i zamieszkania),
- 196 placówek opieki całodobowej, planuje zakup między innymi następującego asortymentu:
  - prawie 0,5 mln maseczek i 5,2 mln środków ochrony indywidualnej (m.in. rękawic, fartuchów ochronnych, czepków, ochraniaczy na buty),
  - prawie 50 tys. litrów płynów do dezynfekcji ciała, powierzchni i sprzętu medycznego,
  - aparaty wspomagające oddychanie (prawie 700 sztuk), aparaty do dekontaminacji pomieszczeń (62 sztuki), defibrylatory (41 sztuk), śluzy, namioty 41 szt.),
- planowane jest przygotowanie prawie tysiąca miejsc izolacji lub odbywania kwarantanny dla mieszkańców i pracowników, na terenie placówek i w odrębnych lokalizacjach.

Zainteresowanie projektem było ogromne. W efekcie wpłynęło ponad 200 wniosków z placówek zlokalizowanych na terenie wszystkich powiatów województwa małopolskiego oraz miast na prawach powiatu. O dotację ubiegały się placówki opieki całodobowej m.in. domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo - wychowawcze, zakłady opiekuńczo - lecznicze, schroniska dla osób w kryzysie bezdomności.

Warto przypomnieć, że w Małopolsce funkcjonuje **ponad 300 placówek całodobowych, w których łącznie znajduje się około 16 tys. miejsc zamieszkania lub okresowego całodobowego pobytu.** Miejsca te dedykowane są przede wszystkim osobom znajdującym się w grupie ryzyka utraty zdrowia i życia związanego z wirusem SARS-CoV-2. Mowa m.in. o osobach starszych,

niepełnosprawnych, przewlekle chorych, cierpiących na szereg chorób współistniejących, mających ograniczoną odporność. Ponadto w placówkach tych pracuje około 8-tysięczny personel zapewniający pensjonariuszom profesjonalną opiekę. Ostatnie miesiące pokazują, że wiele nowych ognisk wirusa wykrywano właśnie w tego typu ośrodkach. To z kolei obrazuje, że kierunek działań samorządu województwa był zdecydowanie trafiony.

WSPARCIE KADRY DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ (MODUŁ II)

Równolegle w lipcu przeprowadzony został nabór do kolejnego projektu realizowanego w ramach pakietu społecznego pn. „**Bezpieczny dom - wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19**” (26,3 mln zł z Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja Rozwój). Tym razem wsparcie skierowane zostało dla **wszystkich**

ZAKRES PRZEDMIOTOWY PROJEKTU

- a) dodatki do wynagrodzenia dla pracowników domów pomocy społecznej mających bezpośredni kontakt z pensjonariuszami. (m.in. opiekunowie, rehabilitanci, terapeuci, pracownicy socjalni),
- b) zatrudnienie dodatkowych pracowników świadczących usługi opiekuńcze, edukacyjne i wspomagające, na okres do 3 miesięcy,
- c) dofinansowanie kosztów ubezpieczenia wolontariuszy,
- d) zakup i przeprowadzenie testów dotyczących zakażenia wirusem dla personelu.

REZULTATY NABORU

- 93 domy pomocy społecznej otrzymały środki w ramach projektu,
- ok. 4, 5 pracowników otrzyma wsparcie w postaci dodatków, nagród, premii,
- zatrudnionych zostanie około 200 dodatkowych pracowników na okres do 3 miesięcy,
- zostanie wykonanych ponad 10 tys. testów dotyczących zakażenia wirusem.

94 domów pomocy społecznej w Małopolsce, a dzięki niemu możliwe będzie przyznanie pracownikom szczególnie narażonym w codziennej pracy na oddziaływanie wirusa, dodatków, premii i nagród za podejmowany trud, zatrudnienie dodatkowych pracowników, jak również przeprowadzenie testów weryfikujących zakażenie wirusem.

Wsparciem zostali objęci pracownicy domów pomocy społecznej szczególnie zaangażowani w opiekę nad mieszkańcami, tj. opiekunowie, rehabilitanci, terapeuci i pracownicy socjalni. Ponadto kwota ta umożliwi zatrudnienie dodatkowych pracowników świadczących usługi opiekuńcze, czy edukacyjne

Czas pandemii sprawił, że codzienne funkcjonowanie w domach pomocy społecznej oznaczało podejmowanie trudnych decyzji związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa podopiecznych i odpowiedniej liczby personelu placówki. W związku z tym wsparcie małopolskich domów pomocy społecznej w obszarze zabezpieczenia potencjału kadrowego, którego liczba jak i dobra kondycja jest

niezbędna dla zachowania jakości i ciągłości sprawowania opieki jest niezwykle ważną częścią pakietu społecznego.

się koronawirusa SARS-CoV-2 i potrzebie przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19.

Wnioski w projekcie mogły złożyć jednostki samorządu terytorial-

ZAKRES PRZEDMIOTOWY PROJEKTU

a) zakup środków ochrony osobistej: maseczek, gogli, przyłbic, rękawiczek ochronnych, czepków ochronnych, ochraniaczy na buty, fartuchów ochronnych, kombinezonów ochronnych; środków i sprzętu służącego do dezynfekcji: płynów dezynfekujących ręce/ciało, powierzchnie i sprzęt, dozowników, podajników do środków dezynfekujących i higienicznych; zakup sprzętu wyposażenia: termometrów bezdotykowych, przegród ochronnych plexi, lamp wirusobójczych, mat dezynfekcyjnych, ozonatorów, oczyszczaczy powietrza; zakup usług dezynfekcji pomieszczeń i sprzętu,

b) dofinansowanie premii, nagród, dodatków do wynagrodzeń dla pracowników placówek całodobowych, tj.: placówek opiekuńczo - wychowawczych typu socjalizacyjnego, rodzinnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego, ośrodków interwencji kryzysowej z miejscami schronienia, środowiskowych domów samopomocy prowadzonych z miejscami całodobowego okresowego pobytu (w 5 powiatach uczestniczących w projekcie KOOPERACJE 3D tj. powiecie bocheńskim, tatrzańskim, oświęcimskim, nowotarskim, gorlickim).

„KOOPERACJE PRZECIW COVID” (MODUŁ III)

W projekcie „Kooperacje 3D - model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin” realizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie.

W ramach III Modułu Pakietu Społecznego blisko **3 mln zł** zostanie przeznaczony na **poprawę bezpieczeństwa pracowników ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz podmiotów z nimi współpracujących (201 jednostek samorządu terytorialnego)**, a w konsekwencji również osób korzystających z ich usług, a także **na poprawę warunków pracy pracowników placówek całodobowych w powiatach biorących udział we wdrożeniu modelu kooperacji**, w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania

nego - gminy i powiaty z terenu województwa małopolskiego, z tej formy wsparcia skorzysta 180 j.s.t.

REZULTATY NABORU

- 180 JST otrzyma środki w ramach zadania w wysokości ponad 2,7 mln zł
- ok. 4750 pracowników otrzyma wsparcie w postaci środków ochrony osobistej, a 78 z nich otrzyma również wsparcie w postaci nagród
- 161 ośrodków pomocy społecznej, 19 powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz ponad 20 podmiotów współpracujących otrzyma wsparcie w postaci wyposażenia stanowisk pracy w środki ochrony osobistej i sprzęt niezbędny do przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się koronawirusa.

„SAMI-DZIELNI! - RAZEM PRZECIW COVID-19” (MODUŁ IV)

W projekcie „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”

ZAKRES PRZEDMIOTOWY PROJEKTU

a) przygotowanie miejsc do ewakuacji mieszkańców placówek opieki całodobowej (oraz innych całodobowych placówek funkcjonujących na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej lub ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) lub miejsc czasowego pobytu mieszkańców placówek opieki całodobowej poza tą placówką (odpowiednio dostosowanych, wyposażonych w sprzęt i środki ochrony), w tym m.in. w bursach/internatach/warsztatach terapii zajęciowej/środowiskowych domach samopomocy,

b) zakup sprzętu i akcesoriów umożliwiających kontakt on-line mieszkańców/personelu z otoczeniem/rodziną w celu polepszania sytuacji osób przebywających w prowadzonych przez Grantobiorcę placówkach opieki całodobowej (z wyłączeniem placówek opiekuńczo-wychowawczych) oraz personelu.

Dodatkowe pieniądze (**prawie 8 mln zł**), w ramach kolejnego, IV modułu, pozwolą przygotować **miejsca do ewakuacji, np. w bursach czy internatach, dla mieszkańców domów pomocy społecznej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych.**

Zaplanowano także zakup sprzętu, który w razie konieczności odseparowania od rodziny czy bliskich,

umożliwi z nimi kontakt on-line. Do aplikowania o środki uprawnione są powiaty i miasta na prawach powiatu.

Rozwój pandemii pokazał, że ogniska zakażeń pochodzą ze

skupisk ludzi. Jedna osoba, która jest nosicielem wirusa, jeżeli znajdzie się w bliskim otoczeniu kilku osób, stanowi bardzo duże zagrożenie, szczególnie w placówkach wieloosobowego, całodobowego pobytu.

W przypadku osób chorych, szczególnie narażonych na transmisję zakażenia oznaczać to może bardzo poważne konsekwencje dla zdrowia

i życia. Niejednokrotnie jedynym sposobem na zapobieżenie rozprzestrzenianiu się choroby jest odizolowanie osób zarażonych od zdrowych. Niejednokrotnie nie ma takiej możliwości na terenie placówki przeznaczonej na całodobowy lub czasowy pobyt osób starszych / z niepełnosprawnościami.

Jednostki samorządu terytorialnego powinny być przygotowane do szybkiego udostępnienia miejsca izolacji wyposażonego w niezbędny sprzęt oraz środki ochrony indywidualnej na wypadek konieczności nagłej dyslokacji części mieszkańców placówki, na terenie której doszło do rozprzestrzenienia się wirusa - stworzenie takich miejsc umożliwią środki przeznaczone na Moduł 4.

Opracowanie:

Aneta Kosiba

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

REZULTATY NABORU

- utworzonych zostanie 10 lokalizacji: w powiecie brzeskim, limanowskim (2 lokalizacje), bocheńskim, gorlickim, tarnowskim, Krakowie (2 lokalizacje), wadowickim, myślenickim - łącznie 361 miejsc w tym 308 miejsc dla mieszkańców i 53 miejsca dla pracowników,
- planowany jest zakup 190 zestawów komputerowych dla 65 domów pomocy społecznej z terenu 21 powiatów.

DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE MAŁOPOLSKĄ EKONOMIĘ SPOŁECZNĄ W DOBIE PANDEMII

Epidemia koronawirusa spowodowała kryzys w gospodarce i zastój w działalności gospodarczej wielu przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych (PS) z Małopolski. Wprowadzony zakaz zgromadzeń i konieczność zamykania miejsc użyteczności publicznej, tj. restauracji, przedszkoli, szkół, muzeów, uderzył także w firmy społeczne. Znaczna część z nich świadczyła usługi cateringowe, opiekuńcze, turystyczne, które w momencie pandemii COVID-19 musiały zostać wstrzymane lub ograniczone.

Sytuacja ta naraziła firmy na kłopoty z utrzymaniem płynności finansowej i duże straty ekonomiczne. Pod znakiem zapytania stało utrzymanie miejsc pracy osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych czy bezdomnych, które dzięki zatrudnieniu w firmach społecznych czują się potrzebne i odzyskują poczucie własnej wartości. Należy podkreślić, że sektor ekonomii społecznej to często jedyna dla nich szansa na podjęcie pracy. Spółdzielnie socjalne, fundacje i stowarzyszenia, spółki non-profit są przykładami podmiotów, które nie działają wyłącznie dla zysku, ale są nastawione przede wszystkim na reintegrację społeczną i zawodową osób potrzebujących. Oczywistym jest, że w przypadku braku zleceń i realizacji zamówień firmy mogą przestać działać, a tym samym setki ludzi straci pracę.

Niniejszy artykuł przedstawia najważniejsze inicjatywy podejmowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie (ROPS) na rzecz małopolskich podmiotów ekonomii społecznej (PES) w sytuacji rozszerzania się pandemii koronawirusa.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA PRZYCHODZI Z „POMOCA SZYTĄ NA MIARĘ”

Zdając sobie sprawę z faktu w jak trudnej sytuacji znalazły się przedsiębiorstwa społeczne, Samorząd Województwa Małopolskiego wraz z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie zdecydował się na przeznaczenie części środków finansowych na ich wsparcie. W związku z dużymi deficytami środków ochronnych, zwłaszcza w instytucjach sektora pomocy społecznej, zlecono uszycie wielorazowych maseczek higienicznych zainteresowanym realizacją takiej usługi małopolskim firmom społecznym.

Gotowe maseczki, wykonane zgodnie z zaleceniami środowisk medycznych, zdezynfekowane i zapakowane, zostały nieodpłatnie przekazane pracownikom i podopiecznym domów pomocy społecznej z naszego województwa.

W akcję włączyły się: Spółdzielnia Socjalna Albert z Chełmka, Społeczna21 sp. z o.o. z Krakowa, Spółdzielnia Socjalna „Okno na świat” ze Słopnic, Spółdzielnia Socjalna Sękowskie Smaki z Sękowej oraz

Spółdzielnia Socjalna „Serce Pogórza” z Dzierżanin, których pracownicy szyli maseczki, a także Zakład Aktywności Zawodowej w Witowicach prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Szansa z Charsznicy, który zajął się procesem dezynfekcji i pakowania maseczek. Przygotowane zestawy wielorazowych maseczek higienicznych trafiły do 19 DPS dla osób w podeszłym wieku z 14 małopolskich powiatów oraz 10 schronisk i noclegowni dla bezdomnych (w każdym subregionie).

W sumie do ww. placówek trafiło ponad 10 000 maseczek ochronnych wielorazowego użytku. Samorząd województwa przekazał na ten cel ponad 40 000 zł. Środki te pochodziły z projektu pn. „Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej - etap II”.

Dzięki ww. inicjatywie firmy społeczne z Małopolski, które na co dzień zajmują się gotowaniem, opieką nad małymi dziećmi czy aktywizacją społeczno-zawodową osób niepełnosprawnych, odważyły się na jakiś czas zmienić swój profil i w odpowiedzi na zapotrzebowanie rynkowe szyć maseczki. Mogły dzięki temu utrzymać zatrudnienie i dalej prowadzić działalność. Wszystko zaczęło się od akcji ROPS w Krakowie. Obecnie firmy społeczne obok podstawowej działalności, kontynuują szywanie maseczek dla osób indywidualnych i firm prywatnych. Wykaz podmiotów, które świadczą tego typu usługi znajduje się w specjalnie przygotowanej bazie, na stronie www.es.malopolska.pl

WSPÓŁPRACA SIĘ OPŁACA!

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie podjął się także realizacji kilku przedsięwzięć wspólnie z Małopolską Agencją Rozwoju Regionalnego (MARR). Były to m.in. działania diagnostyczne identyfikujące potrzeby podmiotów ekonomii społecznej w dobie pandemii i możliwości realizacji przez nie różnorodnych zadań w społecznościach lokalnych; działania informacyjne i animacyjne polegające na przekazywaniu podmiotom informacji o akcjach pomocowych, w które mogłyby się włączyć oraz promowaniu dobrych praktyk; działania koordynacyjne, dzięki którym możliwa była identyfikacja potrzeb instytucji

sektora pomocy społecznej, tj. domów pomocy społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, przygotowanie listy placówek do wsparcia, przekazywanie informacji o potrzebach Domów Pomocy Społecznej i Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych do MARR oraz monitoring i aktualizacja listy placówek potrzebujących wsparcia.

„PRZYŁBICE I MASECZKI”

W ramach przedsięwzięcia pn. „Przyłbice i maseczki” Fundacja Inteligentna Małopolska dzięki wsparciu patronackiemu Małopolskiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz pracowni FabLab Małopolska wspierała regionalne oddziały szpitalne i placówki medyczne, a dzięki współpracy z ROPS w Krakowie również instytucje pomocy społecznej, poprzez doposażenie ich w materiały ochronne. Maseczki bawełniane, przyłbice medyczne i fartuchy produkowane były dzięki zaangażowaniu sponsorów prywatnych i wolontariuszy, według szablonu opracowanego przez pracownię FabLab, a następnie zaakceptowanego przez środowisko medyczne. Osobom lub organizacjom chętnym do pomocy dostarczane były niezbędne komponenty do wykonania środków

ochronnych. Dystrybucją gotowych materiałów zajmowała się MARR. Warsztaty Terapii Zajęciowej z Małopolski także odpowiedziały na prośbę ROPS w Krakowie włączając się w akcję produkcji przyłbic i maseczek ochronnych. Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) Stowarzyszenia „Ognisko” w Pobiedzisku Małym, WTZ w Lgocie Wolbromskiej przy Polskim Stowarzyszeniu Osób z Niepełnosprawnością Inteligencją, WTZ w Olkuszu Stowarzyszenia Otwartych Serc Aktywnych Kobiet, WTZ Klika w Krakowie oraz WTZ przy Szpitalu im. Babińskiego w Krakowie, a także WTZ Stowarzyszenia „Promyk” w Gostwicy przekazały maseczki, fartuchy ochronne i przyłbice do kilkunastu domów dziecka, placówek socjalizacyjnych, ośrodków interwencji kryzysowej i największych domów pomocy społecznej w województwie małopolskim.

Mając na względzie trudną sytuację PES, ROPS w Krakowie starał się na bieżąco diagnozować potrzeby podmiotów i promować ich działalność wśród lokalnych decydentów. Starostwa powiatowe zostały poinformowane o możliwościach zlecenia PES usług cateringowych np. do miejsc kwarantanny czy zakupu innych usług społecznych.

**małopolska baza
podmiotów
ekonomii społecznej**

www.es.malopolska.pl

OFERTA PES W DOBIE COVID

Na podstawie informacji zebranych od PES przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej została stworzona baza podmiotów działających i oferujących swoje usługi w dobie epidemii koronawirusa. Lista takich firm społecznych, fundacji, stowarzyszeń, podmiotów reintegracyjnych, wraz z opisem proponowanych usług i produktów, została umieszczona na stronie www.es.malopolska.pl, a także na portalu Dobro jest w Małopolsce www.malopolska.pl/dobrojestwmalopolscestopkoronawirusowi/bank-ofert.

Przed potencjalnymi zamawiającymi szeroki wachlarz usług i produktów, które mają na celu przeciwdziałać skutkom epidemii. Oferowane są usługi cateringowe, a więc dostarczanie posiłków do osób potrzebujących - seniorów, osób niepełnosprawnych, a także instytucji wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym: np. domów pomocy społecznej czy domów dziecka. Część podmiotów zajmuje się produkcją tak ważnych dziś środków ochrony osobistej, tj. maseczek czy przyłbic, które mogą być dostarczane np. do instytucji sektora pomocy społecznej. Inne wykonują usługi ozonowania i odkażania pomieszczeń albo świadczą usługi opiekuńcze, które zwłaszcza dziś są niezwykle potrzebne. W sumie w bazie znajduje się ponad 50 podmiotów ekonomii społecznej gotowych działać na rzecz społeczności lokalnych. Korzystając z ich oferty wspieramy ich działalność i utrzymanie miejsc pracy. Lista jest na bieżąco aktualizowana.

KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE. ZWŁASZCZA TERAZ!

Nie czekając na rozwiązania systemowe, jeszcze na początku pandemii, część z małopolskich przedsiębiorców społecznych postanowiła wziąć sprawy w swoje ręce i co ważne, także

przy wsparciu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, kontynuowała działalność zgodnie z ówczesnymi możliwościami.

Mowa o firmach z branży gastronomicznej świadczących usługi restauracyjne i cateringowe. Spółdzielnia Socjalna „Równość”, Pensjonat „U Pana Cogito”, Food&Life spółka non-profit, Towarzystwo Bratniej Pomocy, Stowarzyszenie Gaudium et Spes, Spółdzielnia Socjalna „Ognisko” postanowiły dalej prowadzić swoją działalność cateringową.

Nie przyjmowały jednak klientów w prowadzonych przez siebie lokalach, ale oferowały usługę zamówienia posiłku i dowozu do domu bądź firmy. Przedsiębiorstwa te dołączyły do akcji: „Kupuj odpowiedzialnie, zwłaszcza teraz!”, zainicjowanej przez ROPS w Krakowie. Miała ona na celu promocję tych PS, które w czasie epidemii koronawirusa nie były w stanie świadczyć swoich usług. Są one nadal promowane na profilu Fb: Małopolska Ekonomia Społeczna, a także na innych grupach Fb wśród mieszkańców i przedsiębiorców Krakowa - np. „Wspieraj lokalny biznes: Kraków”. W konsekwencji od 23 marca 2020 r. każdy zainteresowany zamówieniem dania na wynos może to zrobić w krakowskim przedsiębiorstwie społecznym, a tym samym wesprzeć zatrudnione tam osoby potrzebujące.

WSPÓŁPRACA BIZNESU Z BIZNESEM SPOŁECZNYM

„wESpół wspieramy ekonomię społeczną” to inicjatywa realizowana przez 3 współpracujące ze sobą instytucje na rzecz podmiotów ekonomii społecznej. UBS Business Solutions Poland Sp. z o. o z siedzibą w Zabierzowie, Fundacja Małopolski

wESpół
wspieramy
ekonomię
społeczną

MAŁOPOLSKA

Przedsięwzięcie jest realizowane w ramach Programu
"wESpół wspieramy ekonomię społeczną"
finansowanego przez UBS i koordynowanego przez
ROPS w Krakowie i MFES

Koordynator programu:

Operator programu:

MFES MAŁOPOLSKO
FUNDUSZ
EKONOMICZNY
SPOŁECZNY

Fundator programu:

www.es.malopolska.pl

Fundusz Ekonomii Społecznej i Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie połączyły siły, aby wesprzeć małopolskie podmioty ekonomii społecznej (PES), które posiadają zarejestrowaną działalność gospodarczą i/lub prowadzą odpłatną działalność statutową oraz zatrudniają co najmniej 1 pracownika na umowę o pracę lub spółdzielczą umowę o pracę.

Ogłoszony został konkurs, w którym do rozdysponowania były środki w wysokości 150 000 zł ufundowane przez firmę UBS. Zainteresowane podmioty mogły składać wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu zwiększenie szans na przetrwanie epidemii COVID-19 lub na adaptację do zmienionej sytuacji po epidemii w powiązaniu z utrzymaniem miejsc pracy, a także minimalizowanie lub przeciwdziałanie skutkom epidemii w społeczności lokalnej, np. poprzez działania na rzecz osób lub instytucji. Przewidziano 10 grantów po 15 000 zł każdy.

Nabór wniosków spotkał się z ogromnym zainteresowaniem PES. Swoje aplikacje złożyło ponad 50 podmiotów m.in. spółdzielnie socjalne, fundacje i stowarzyszenia, spółki non-profit. Komisja konkursowa składająca się z przedstawicieli organizatorów

wybrała najciekawsze projekty, które w największym stopniu przeciwdziałają rozprzestrzenianiu się epidemii koronawirusa, skierowane są do dużego grona odbiorców i co bardzo ważne, przyczyniają się do utrzymania miejsc pracy w danej organizacji. Program „wESpół wspieramy ekonomię społeczną” miał bowiem na celu wsparcie małopolskich PES, które dzięki dodatkowemu zastrzykowi

finansowemu mogły dalej prowadzić działalność i zatrudniać swoich pracowników. Aplikacje, które spotkały się z największym zainteresowaniem oceniających i zostały skierowane do dofinansowania to projekty:

- **„Ochrona dla seniora”** „Okno na Świat” Spółdzielni socjalnej prowadzącej Krainę Radości - Opieka nad dziećmi do lat 3.

Przedsięwzięcie prowadzone na terenie gminy Słupnice polegało na realizacji usług opiekuńczych i wsparciu osób starszych i niepełnosprawnych wskazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje lokalne i parafię. Ponadto, pracownicy spółdzielni zajęli się szyciem maseczek, które zostały przekazane podopiecznym ośrodków zdrowia.

- **„POMOC W 3D”** Stowarzyszenia Pomocy Szansa. Projekt miał na celu wyprodukowanie przyłbic na drukarkach 3D oraz dostarczenie ich do instytucji państwowych oraz placówek dziennego pobytu na terenie gmin Charsznica i Miechów.
- **„Przez żołądek i serce - wsparcie dla seniorów”** Spółdzielni Socjalnej „Opoka”. Wsparciem zostały objęte osoby starsze w wieku 65+ z terenu gminy Klucze, którym dostarczane były ciepłe posiłki i wsparcie psychologiczne.
- **„Posil się przy ognisku”** Spółdzielni Socjalnej Ognisko prowadzącej Awokado Lunch Bar -Wnioskowany projekt zakładał dostarczenie posiłków do osób z niepełnosprawnościami, podopiecznych warsztatów terapii

zajęciowej. Było to możliwe dzięki zakupowi używanego samochodu dostawczego.

- **„Żywa szyje! - czyli Szwalnia Społeczna wspiera osoby w kryzysie bezdomności”** Spółki ŻyWa Pracownia Sp. z o.o. Inicjatywa polegała na szyciu maseczek ochronnych oraz worków na kosmetyki i przekazywaniu ich podopiecznym Fundacji Zupa na Plantach, czyli osobom bezdomnym.

- **„Foodtruckowy Miesiąc Dziecka”** Food&Life: Przedsiębiorstwa Społecznego Sp. z o.o. To wydarzenie planowane do realizacji w miesiącu czerwcu, które pozwoliło na wyjazdy i organizację czasu wolnego dla dzieci z Domów Dziecka i Rodzinnych

Domów Dziecka. Wszystko oczywiście z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i z zastosowaniem środków ochrony osobistej.

- **„Damy Radę - współpraca i pomoc w czasach epidemii”** Spółdzielni Socjalnej Smaki Gościńca. Grant pozwolił na sprzedaż dań i produktów oferowanych przez Inkubator kuchenny, z dowozem dla osób indywidualnych i firm lokalnych oraz na dostarczanie posiłków do

niezamożnych rodzin.

- **„Szafirowe inspiracje - sposób na pandemiczną izolację”** Spółdzielni Socjalnej KAMPU. W ramach projektu zorganizowane zostały zajęcia nt. Stanisława Wyspiańskiego dla dzieci z rodzinnych domów dziecka, rodzin wielodzietnych, świetlic środowiskowych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

- **„Oczyszczanie pomieszczeń za pomocą ozonu”** Linking work sp. z o.o. Projekt zakładał usługę ozonowania instytucji użyteczności publicznej, tj. urzędów gmin, starostw powiatowych, szkół, przedszkoli z terenu powiatu tarnowskiego i miasta Tarnów.

- **„Terapeutyczne Lato, zdrowsza jesień”** Fundacji Rozwoju i Terapii „Moja Przestrzeń”. Dzięki grantowi został zorganizowany 10 - tygodniowy program terapeutyczny dla dzieci w wielu przedszkolnym i wczesnoszkolnym ze zdiagnozowanymi problemami w zakresie integracji sensorycznej czy np. ADHD.

Z wybranymi wnioskodawcami zostały podpisane umowy na realizację ww. przedsięwzięć. Szczegółowe informacje nt. programu oraz sylwetki beneficjentów znajdują się na profilu Fb: wESpół wspieramy ekonomię społeczną.

Program „wESpół wspieramy ekonomię społeczną” to doskonały przykład współpracy samorządu, biznesu tradycyjnego oraz podmiotów ekonomii społecznej.

Opisane w artykule inicjatywy z pewnością pomogły małopolskim podmiotom ekonomii społecznej przetrwać najtrudniejszy okres związany z pandemią, w którym nie miały zleceń, nie prowadziły działalności i jak się wtedy wydawało, nie miały dużych szans na przetrwanie. ROPS w Krakowie we współpracy z innymi małopolskimi instytucjami postanowił dać im przysłowiową wędkę, a więc możliwość realizacji usług i zarabiania pieniędzy, które pozwolą na pokrycie zatrudnienia pracowników i utrzymanie miejsc pracy.

Opracowanie:

Maria Kucińska

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

AKCJE „RODZINA RAZEM” ORAZ „PSYCHOLOG DOSTĘPNY OD ZARAZ” ODPOWIEDZIĄ NA POTRZEBY MAŁOPOLAN PODCZAS PANDEMII

Pandemia koronawirusa zaskoczyła nas wszystkich u progu wiosny stając się przerażającą w swej nieprzewidywalności sytuacją, która po początkowej euforii wywoływała u większości osób paraliżujący lęk o przyszłość własną i swoich najbliższych.

RODZINA RAZEM - WSPARCIE TERAPEUTYCZNE, PSYCHOLOGICZNE, ANIMACYJNE DLA RODZIN

Przedłużające zamknięcie w domach dla wielu stało się okazją do zacieśniania jakże cennych relacji rodzinnych oraz rozwój zainteresowań i pasji, których realizację często odsuwaliśmy na bliżej niekreślonej przyszłość. Niestety konieczność izolacji dla wielu osób stanowiło swego

dobę czas, budził liczne przeciążenia, wywołujące rozdrażnienia, frustrację czy nawet złość.

W odpowiedzi na tą niezwykłą sytuację zrodziła się inicjatywa Samorządu Województwa Małopolskiego pn. „Rodzina Razem - wsparcie terapeutyczne, psychologiczne, animacyjne dla rodzin”. Akcja odbywała się w ramach szeroko zakrojonej kampanii społeczno-informacyjnej „Dobro jest w Małopolsce. Stop Koronawirusowi!” i zainicjowana została 10 kwietnia 2020r.

Zaproszenie do udziału w przedsięwzięciu, koordynowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie przyjęło ponad 40 podmiotów m.in. poradni psychologiczno - pedagogiczne, ośrodków interwencji kryzysowej, ośrodków adopcyjnych, szpitali,

się bezpłatnie poświęcić swój czas osobom i rodzinom, które w sytuacji przedłużającego się poczucia zagrożenia, izolacji, czy braku przestrzeni wymagały wsparcia m.in. przy niwelowaniu obniżenia nastroju, utrzymujących się przeciążeń, czy zakłóceń relacji z bliskimi.

Po 2 miesiącach trwania Akcji „Rodzina Razem”, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie przeprowadził wśród podmiotów uczestniczących w Akcji ankietę dotyczącą zapotrzebowania na oferowane wsparcie. **Na 42 podmioty uczestniczące 89% udzieliło odpowiedzi na sformułowane w ankiecie pytania.**

ZAINTERESOWANIE AKCJĄ

Spośród wszystkich podmiotów, które udzieliły odpowiedzi na ankietę, **36% dostrzegło wyraźne zainteresowanie Akcją.**

Ankietowani wskazali, iż około **1500 osób** skorzystało ze wsparcia oferowanego w ramach Akcji Rodzina Razem.

RODZAJ UDZIELANEGO WSPARCIA

Największym zainteresowaniem spośród oferowanego wsparcia w ramach Akcji Rodzina Razem cieszyło się **poradnictwo psychologiczne (44% wszystkich odpowiedzi)**. Często korzystano również ze wsparcia w formie **poradnictwa prawnego (32% wszystkich odpowiedzi)**. W dalszej kolejności ankietowani wskazali poradnictwo z zakresu interwencji kryzysowej oraz poradnictwo pedagogiczne (21% spośród odpowiedzi), a także wsparcie terapeutyczne (18% odpowiedzi). Ponadto w 3 przypadkach ankietowani wskazali mediacje rodzinne i sądowe.

rodzaju uwięzienie we własnych domach, często małych, dzielonych z wieloma osobami. W licznych ogniskach domowych, przedłużając się wspólnie spędzany 24 h na

poradni psychiatrycznych, ośrodków pomocy społecznej, prawników, mediatorów sądowych, skupiających niemal 80 specjalistów, którzy podjęli

KORZYSTAJACY ZE WSPARCIA

Grupą najczęściej korzystającą w oferowanego wsparcia były **rodziny z dziećmi (44% wszystkich odpowiedzi)**. Kolejną najczęściej korzystającą z oferty pomocy grupą były **rodziny, w których występuje problem przemocy (21% wszystkich odpowiedzi)**.

W przypadku 6 podmiotów z oferty wsparcia korzystały również rodziny, w których występuje problem uzależnienia oraz, w których występuje problem niepełnosprawności lub choroby (18% wszystkich odpowiedzi). Do 4 uczestników Akcji zgłaszały się również rodziny, w których występował problem bezrobocia lub zagrożenia bezrobociem. 3 ankietowanych wskazało, że z oferty pomocy korzystali seniorzy.

FORMY I CZĘSTOTLIWOŚĆ KONTAKTU

Ankietowani wskazali, że osoby korzystające ze wsparcia najczęściej czyniły to w formie **kontaktów telefonicznych (56% wszystkich odpowiedzi)**. Popularną formą kontaktu były komunikatory internetowe (18% wszystkich odpowiedzi) i kontakt mailowy (15% wszystkich odpowiedzi).

Ponad połowa osób, które korzystały z oferowanego wsparcia nie ograniczało się do jednokrotnego kontaktu (53% wszystkich wskazań). Korzystający z oferty wsparcia najczęściej czynili to z częstotliwością do 3 razy (29% wszystkich odpowiedzi) oraz wielokrotnie (24% wszystkich odpowiedzi). W przypadku 9 podmiotów osoby korzystające ze wsparcia czyniły to jednorazowo (26% wszystkich odpowiedzi).

ŹRÓDŁO INFORMACJI O AKCJI

Ankietowani wskazali, że głównym źródłem informacji o oferowanym

wsparciu w ramach akcji „Rodzina Razem” są informacje na stronach internetowych (35% odpowiedzi), a w dalszej kolejności informacje w mediach oraz informacje przekazane przez szkoły/szpitale/ instytucje pomocy społecznej (18% wszystkich odpowiedzi).

PROFIL OSOB KORZYSTAJĄCYCH

Podmioty, które zauważyły największe zapotrzebowanie na poradnictwo psychologiczne obejmowały wsparciem najczęściej rodziny z dziećmi, rodziny, w których występuje **problem przemocy**, w których występuje **problem niepełnosprawności lub choroby i rodziny, w których występuje problem uzależnienia**.

Podmioty, które odnotowały największe zapotrzebowanie na pomoc prawną obejmowały wsparciem najczęściej rodziny, w których występuje **problem bezrobocia lub zagrożenia bezrobociem**, rodziny, w których występuje problem **przemocy, rodziny z dziećmi** oraz **seniorzy**.

Podmioty, które dostrzegają zwiększone zainteresowanie ofertą wsparcia oferowaną w ramach Akcji „Rodzina Razem”, w zakresie oferty, która istniała już wcześniej świadczyły pomoc **rodzinom z dziećmi**, rodzinom, w którym występuje **problem niepełnosprawności lub choroby**, rodzinom, w których występuje **problem bezrobocia lub zagrożenia bezrobociem**, rodzinom w których występują **problem przemocy, uzależnienia**, a także **seniorom**.

Podmioty powyższe w/w grupom najczęściej udzielały wsparcia poprzez **poradnictwo psychologiczne, prawne**, z zakresu **interwencji kryzysowej i uzależnień**.

Kilkumiesięczny okres trwania i ponad 1500 zgłoszeń tylko po 2 miesiącach trwania akcji wskazują na spore znaczenie tego typu przedsięwzięć i potwierdzają celowość dalszego utrzymania dostępności oferty wsparcia, szczególnie w obliczu niepokojących informacji o kolejnej fali jesiennych zachorowań.

Do dyspozycji wszystkich potrzebujących osób aktualna pozostaje baza teledadresowa z ofertą m.in. porad terapeutycznych, psychologicznych, prawnych, animacyjnych, logopedycznych, czy duszpasterskich. Wszystkie osoby w sytuacji pogorszenia nastroju, odczuwania lęku, potrzebujące rozmowy o trudnościach w relacjach z najbliższymi, posiadające wątpliwości prawne, poszukujące pomysłu na kreatywne spędzenie czasu z dziećmi mogą skorzystać z oferty instytucji, organizacji i osób. Wsparcie z uwagi na utrzymujące się wciąż duże zagrożenie epidemiczne świadczone jest w formie kontaktu telefonicznego, przez e-mail czy skype lub inne komunikatory.

**BAZA KONTAKTOWA
Z OFERTĄ WSPARCIA**

> kliknij i pobierz plik >

„PSYCHOLOG DOSTĘPNY OD ZARAZ”

W obliczu pandemii koronawirusa osoby zatrudnione w służbie zdrowia szczególnie narażone są na negatywne skutki przedłużającego się stanu zagrożenia życia i zdrowia.

W tej wyjątkowo stresogennej sytuacji szczególnie cenne jest dostępne przez całą dobę wsparcie psychologiczne pozwalające zachować dobrą kondycję psychiczną.

Wsparcie osób, które ratują ludzkie życie to główny cel akcji „**Psycholog**

dostępny od zaraz” realizowanej przez Samorząd Województwa Małopolskiego od dnia 3 kwietnia.

W wyniku inicjatywy powstała baza ofert bezpłatnego wsparcia oferowanego przez ośrodki interwencji kryzysowej, ośrodki adopcyjne, szpitale, poradnie psychologiczne i poradnie psychiatryczne - w jej ramach można skorzystać z porad psychologicznych, czy wsparcia psychoterapeutycznego dostępnych przez całą dobę.

Wszyscy lekarze, pielęgniarki, ratownicy medyczni oraz inni potrzebujący wsparcia pracownicy służby zdrowia mogą skorzystać z oferty instytucji, czy organizacji, które telefonicznie lub za pomocą komunikatorów internetowych udzielają niezbędnego wsparcia. Po 2 miesiącach trwania Akcji „Psycholog dostępny od zaraz”, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie przeprowadził wśród podmiotów uczestniczących

w Akcji ankietę dotyczącą zapotrzebowania na oferowane wsparcie.

Na 24 podmioty uczestniczące w Akcji 75% podmiotów udzieliło odpowiedzi na sformułowane w ankiecie pytania.

ZAINTERESOWANIE AKCJĄ

Spośród wszystkich podmiotów, które udzieliły odpowiedzi na ankietę, 22% **dostrzegło wyraźne zainteresowanie Akcją**. Ankietowani

wskazali, iż około **50 osób** skorzystało ze wsparcia oferowanego w ramach Akcji „Psycholog dostępny od zaraz”.

RODZAJ UDZIELANEGO WSPARCIA

Osoby korzystające ze wsparcia w ramach Akcji „Psycholog dostępny od zaraz” zwracały się przede wszystkim o **pomoc i poradnictwo psychologiczne (67% wszystkich odpowiedzi)**. Jeden z ankietowanych wskazał, iż skorzystano ze **wsparcia psychoterapeutycznego**.

KORZYSTAJĄCY ZE WSPARCIA

Grupą najczęściej korzystającą w oferowanego wsparcia były **pielęgniarki (28% wszystkich odpowiedzi)**. Kolejną najczęściej korzystającą z oferty pomocy grupą byli **lekarze i ratownicy medyczni** (11% wszystkich odpowiedzi). Ponadto z ofert wsparcia korzystali pracownicy administracyjni szpitala oraz pracownicy DPS (**po 1 wskazanie**).

FORMY I CZĘSTOTLIWOŚĆ KONTAKTU

Ankietowani wskazali, że osoby korzystające ze wsparcia czynili to przede wszystkim w **formie kontaktu telefonicznego (50% wszystkich odpowiedzi)**. Ponadto w jednym przypadku ankietowani wskazali, iż zgłaszający kontaktowali się za pomocą komunikatorów

internetowych. **Osoby zgłaszające się z wnioskiem o wsparcie zazwyczaj korzystały z niego w formie jednokrotnego kontaktu** (28% wszystkich wskazań). W przypadku 17% ankietowanych zauważono korzystanie z pomocy z częstotliwością do 3 razy.

ŹRÓDŁO INFORMACJI O AKCJI

Ankietowani wskazali, że głównym źródłem informacji o oferowanym wsparciu w ramach akcji „Psycholog dostępny od zaraz” są informacje w mediach i przekazane przez szpitale/ pogotowie ratunkowe (17% odpowiedzi), a w dalszej kolejności informacje na stronach internetowych (11% wszystkich odpowiedzi).

Intensywność pracy personelu medycznego jest wciąż ogromna, a w obliczu doniesień o nadciągającej jesiennej fali zachorowań na grype i COVID-19 nie będzie malała. Możliwe jest zatem pojawianie się przeciążeń psychicznych wśród osób zatrudnionych w służbie zdrowia. Ratunek w takich sytuacjach może przynieść całodobowa i dostępna pomoc psychologiczna, której baza w ramach Akcji „Psycholog dostępny od zaraz” pozostaje nadal aktualna.

**BAZA OFERTY BEZPŁATNYCH
I CAŁODOBOWYCH PORAD
PSYCHOLOGICZNYCH**

> kliknij i pobierz plik >

Opracowanie:

Anna Boduch-Syc

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

ROPS
KRAKÓW

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

■ Z POLITYKI SPOŁECZNEJ

WYCHOWAWCZY WYMIAR NUDY I SAMOTNOŚCI DZIECKA

Spotkały się przez przypadek... przy łóżku Dziecka...
Dwie postacie.....mniejsza, grubsza niedbale oparła się o ścianę, ziewając powtarzała ciągle, że nic jej się nie chce, że wszystko jest bez sensu, znowu Dziecko się obudzi i znów czeka Je nieznośnie dłuugi i pusty dzień. Postać była bardzo zmęczona nieustannym powtarzaniem sztandarowego hasła: „Nudzi mi się”...

Druga z postaci wychudzona, z podkrążonymi, smutnymi oczami, szczelnie otulona długimi włosami, małowówna, jej usta cicho szeptały: „nikt mnie lubi”, „nie mam żadnych przyjaciół”, „nie mam nic ciekawego do powiedzenia”, „dorośli mają swoje ważne sprawy” „oni nie mają dla mnie czasu”, „ a po co mówić cokolwiek innym, i tak nikogo nie interesuję”.....

Dziecko zamrugało powiekami i nagle otworzyło oczy:

- *Kim jesteście?* -zapytało

Pierwsza odezwała się Zmęczona Postać. Popatrzyła, ziewnęła i powiedziała:

- *Jestem Nuda czyli Stan Emocjonalny, oto moi koledzy, poznajcie się. Przedstawiam Ci Uczucie Pustki, Obojętność i Brak Zainteresowania. Przytulamy się do Ciebie gdy Ci się nie chce wstać, umyć zębów, przebrać piżamek, jeść śniadania, słuchać rodziców, no i oczywiście iść do szkoły. Jesteśmy z Tobą gdy Ci się nie chce uczyć. Zapamiętaj zawsze możesz na nas liczyć, wybijemy Ci z głowy entuzjazm, zgasimy wszystkie pomysły. Z nami Twój świat będzie szary jak jesienne, deszczowe dni.*

- *Idź stąd, przez ciebie mam tylko same problemy, nie jesteś mi do niczego potrzebna Nudo*

- *Mylisz się mój drogi, odrzekła nuda, posłuchaj co mówią naukowcy:*

„nuda jest to taki moment, kiedy nasz organizm odpoczywa, a właściwie to jest ten końcowy moment, kiedy on już zaczyna trochę niecier-

więc teraz mamy przestrzeń na coś nowego”¹

- *Hm... czyli jest z ciebie jakiś pożytek... To dlaczego dorośli się złością gdy mówię, że się nudzę?*

- „Nudę trzeba sobie dozować w odpowiednich ilościach i nie można popadać w skrajności, ponieważ nuda w nadmiernych dawkach, może negatywnie wpływać na nasze samopoczucie i na to, jak działa nasze ciało”²

- *Jak mam wytłumaczyć innym kim jesteś? Podaj mi jakiś prosty przykład, byśmy cię mogli lepiej zrozumieć*

- „nudę można opisać używając pewnej metafory - zupełnie inne dzieło powstanie, jeśli damy komuś czystą kartkę i kredki, a zupełnie inne, kiedy damy mu kontur rysunku, który ma pokolorować. I właśnie nuda to jest ta czysta karta, którą komuś podsuwamy. Czyli daję ci możliwość, ty ją wykorzystaj po swojemu, jestem ciekawy,

pliwić się, że odpoczynek trwa za długo. Już nastąpił stan wytchnienia, zresetowania, wytarcia tablicy,

1 <http://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C30522%2Cpsycholog-nuda-jest-nam-bardzo-potrzebna-bo-wyzwala-kreatywnosc.html>

2 <http://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C30522%2Cpsycholog-nuda-jest-nam-bardzo-potrzebna-bo-wyzwala-kreatywnosc.html>

co tego wyniknie. Każdy z nas doświadcza nudy, więc z tego mogą powstawać fantastyczne pomysły - podsumowała

dr Marta Kucharska³

- *Nudo, a kiedy przychodzisz do nas najczęściej?*

- „stan znudzenia ogarnia nas głównie wtedy, kiedy czujemy się fizycznie lub psychicznie złapani w pułapkę⁴

- *Czyli co mam z tobą zrobić?*

- „Z badań prof. Thomasa Getza z Uniwersytetu w Konstancji wynika, że ci, którzy godzą się z tym, że tkwią w nudnej sytuacji, czują się lepiej niż ci, którzy próbują wtedy robić coś, co zabije nudę: zerkają na smartfona czy zjadają kolejne ciastko. Ale to nie jest jedyna rzecz, jaką dzięki nudzie możemy zyskać⁵

- *Mówisz, że jesteś potrzebna, a czy są naukowe dowody, na to, że naprawdę sprzyjasz naszemu rozwojowi?*

- „W eksperymencie dotyczącym wytworzenia oryginalnych zastosowań kubka z polystyenu dr Mann podzieliła badanych na trzy grupy. Pierwsza miała przez 15 minut przepisywać numery z książki telefonicznej, zanim przeszła do zadania z kubkiem, druga - tylko przeglądała książkę telefoniczną, a trzecia grupa od razu zajęła się problemem zastosowań kubka. Okazało się, że najwięcej twórczych pomysłów wygenerowali ci z grupy pierwszej. Jaki z tego wniosek? Bierna, nudna aktywność przed przystąpieniem do zadania wymagającego kreatywności pozwala naszemu umysłowi na odpoczynek, a w efekcie na znajdowanie nieoczekiwanych rozwiązań. Ba, psycholożka sugeruje, że

zamiast unikać, powinniśmy nudy szukać i doświadczać jej częściej. Chodzi jednak o to, żeby robić to z głową⁶.

- *Rozumiem, że czasem jako nuda możesz mi pomagać, bo jesteś jak reset w komputerze, lecz wolałbym cię jednak tak często nie odczuwać. Bo to nic przyjemnego gdy rodzice się smucą lub złością, słysząc, że znów się nudzę. Zdradź mi proszę sekret, czy jest jakieś zaklęcie, które sprawia, że ojedziesz?*

- Znam KLUCZ:

K-KREATYWNOŚĆ

L-LUDZIE

U-UCZENIE SIĘ

C-CIEKAWOŚĆ ŚWIATA

Z-ZAINTERESOWANIA

Wychudzona postać Samotności przyglądała się w milczeniu dialogowi Dziecka z Nudą.

- *Co ja mam powiedzieć?- wyszeptwała przez zły... mnie naprawdę nikt nie lubi...Samotność Dziecka kojarzy się przecież z czymś podejrzanym, potępianym, z cierpieniem...sama się czasem zastanawiam po co ja w ogóle istnieję...*

Zdumione oczy Dziecka spotkały przeraźliwie smutne oczy Samotności

- *Nie płacz...wyszeptano Dziecko i zarzuciło rączki na wychudzoną szyję wysokiej postaci, hm....pomogę ci, może razem znajdziemy jakieś zalety, tego, że jesteś ze mną. Proszę opowiedz mi coś o sobie.*

Samotność westchnęła i odpowiedziała Dziecku: Ludzie o tym nie wiedzą lecz mój sekret to sekret soli: ważne są proporcje. Jeśli jestem dawkowana z umiarem jestem pożyteczna, sprzyjam rozwojowi, wiesz mogę podzielić się z Tobą moimi Przyjaciółmi: CISZĄ, PRZESTRZENIĄ, ODPOCZYNKIEM, SAMODZIELNOŚCIĄ. Właśnie w moim towarzystwie możesz USŁYSZEĆ SIEBIE, uspokoić swoje myśli, wyciszyć emocje, skupić

3 Tamże

4 <https://zwierciadlo.pl/psychologia/jej-wysokosc-nuda-dlaczego-nuda-jest-potrzebna>

5 Tamże

6 Tamże

uwagę. Pomagam odzyskać utraconą energię, sprzyjam większej kreatywności i wydajności. Przykro to mówić, lecz jestem bardzo niedoceniana. Pamiętaj: „By zrozumieć sposób, w jaki postrzegasz świat, musisz wejrzeć głęboko w siebie. Dzięki samotności będziesz miał więcej czasu na świadome wędrowanie po swoim wnętrzu. Co prawda człowiek myśli cały czas, ale zwykle - działając w grupie - patrzy na swoje myśli niejako z zewnątrz. Jakby śledził narrację powieści. W dodatku bardzo trudno jest odróżnić siebie od swoich myśli. Dopiero spędzenie odpowiedniej ilości czasu w samotności, pozwala rozwijać zdolność oddzielania siebie od tego wszystkiego, co wiruje w głowie”⁷.

Jeśli chcesz mnie poznać bardziej posłuchaj co mówią wyniki badań:

„Powstaje pytanie o przyczyny samotności w opinii badanych. Analizując odpowiedzi wyróżniono następujące kategorie przyczyn oraz ich hierarchię.

Na pierwszym miejscu znajduje się kategoria przyczyn tkwiąca w grupie rówieśniczej.

Do nich należą: brak zrozumienia przez kolegów, niewłaściwy ich stosunek wyrażający się w naśmiewaniu, krzyku, przezwiskach.

Drugą kategorię stanowią przyczyny tkwiące w uczniu. Przedstawiają się one następująco: brak umiejętności nawiązywania kontaktów przyjacielskich, brak zaufania do innych, zamknięcie w sobie, potrzebę izolacji, brak potrzeby bycia wśród ludzi.

Na trzecią kategorię składają się przyczyny tkwiące w szkole. Są nimi: niewłaściwy stosunek nauczycieli do uczniów wyrażający się w niecierpliwości, krzyku, braku zrozumienia sytuacji wychowanka, wytwarzanie atmosfery lęku.

Do czwartej kategorii należą przyczyny tkwiące w domu rodzinnym. Do nich badani zaliczają: ograniczenie przez rodziców kontaktów z rówieśnikami, kłótnie domowe, zdominowanie przez rodzeństwo”⁸

- Rozumiem, że bywasz potrzebna, że przy tobie mogę odpocząć, nabrać sił, ale to, co mówią badania nad samotnością moich rówieśników zasmuca

mnie, jak oni sobie z tobą radzą?

- „Analiza danych wskazuje, że w celu zmniejszenia poczucia samotności uczniowie przede wszystkim nawiązują kontakty z rówieśnikami, z którymi są zaprzyjaźnieni - 26,4%. Drugim w hierarchii działaniem jest poszukiwanie kontaktów z osobami nowymi. Działania zmierzające do nawiązania nowych kontaktów podejmuje 9,4% badanych uczniów. Badani uczniowie podejmują też próby zmiany siebie. Sprowadzają się one do podniesienia ocen szkolnych, bycia lepszym dla drugich - 5,6% badanych. Swoją samotność akceptuje 3,8% uczniów. Tyleż samo w celu zmniejszenia samotności słucha muzyki, pracuje przy komputerze, pociesza samego siebie. Niewielki procent - 1,9% czyta lektury, prowadzi rozmowy z rodzicami, utrzymuje kontakty ze zwierzętami, ucieka w sen”⁹.

Jest już późno, chce mi się spać, coś wam powiem, zostanmy przyjaciółmi, i szanujmy swoją wolę, jeśli będziemy spotykać się z wyboru i zgodnie z zasadą właściwych proporcji to nasza relacja będzie pozytywna i rozwojowa. Do zobaczenia rano.

Opracowanie:

Maria Langer-Fyda

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

7 <http://przewodnikduchowy.pl/a/9-korzysci-plynacych-z-samotnosci.php>

8 <http://czasopisma.tnkul.pl/index.php/rns/article/viewFile/6671/6768>

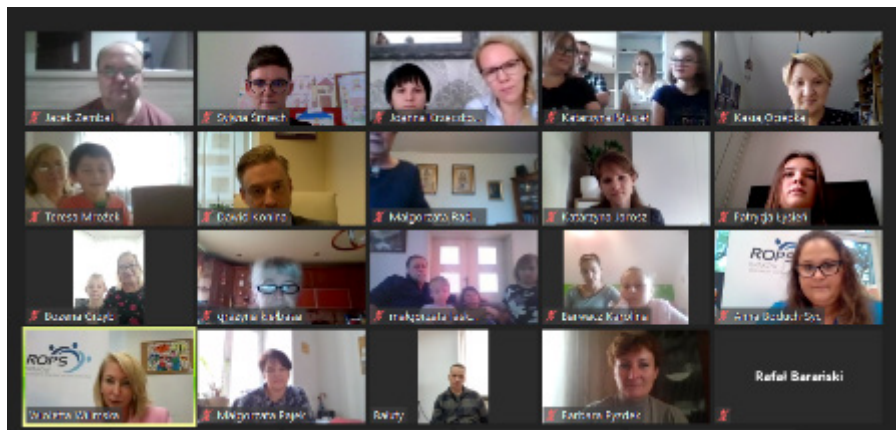
9 Tamże

NIEZWYKŁE SPOTKANIE Z UCZESTNIKAMI KONKURSU DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA „JAN PAWEŁ II OCZAMI MOJEJ RODZINY”

Rodziny zastępcze i adopcyjne tworzą strukturę niepowtarzalną i wyjątkową, ponieważ podjęły się trudnego wyzwania - budują nowe wzorce do naśladowania, tworząc dla dziecka bezpieczną przestrzeń do odkrywania siebie. A co pozwala lepiej wyrazić siebie, jeśli nie swoboda artystycznego wyrazu?

W tym roku po raz trzynasty, małopolskie rodziny, mimo trudnej sytuacji związanej z epidemią, licznie wzięły udział w konkursie dla

pozwoił na utrwalanie więzi międzypokoleniowych i rozwijanie artystycznych zdolności całych rodzin. Biorąc pod uwagę złożoność i sta-

rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Tegoroczna edycja Konkursu zorganizowana została pod hasłem „Jan Paweł II oczami MOJEJ RODZINY” w związku z Małopolskimi obchodami 100. urodzin Jana Pawła II.

Uczestnicy konkursu wykazali się pasją i zaangażowaniem wybierając różnorodne i często czasochłonne formy artystycznego przekazu, a sam udział w konkursie

ranność wykonania prac, wyłonienie zwycięzców okazało się niezwykle trudne.

Rozstrzygnięcie Konkursu miało miejsce w dniu 19 października 2020r. podczas niezwykle spotkania zorganizowanego w formie online. Spotkaniu towarzyszyły gry i zabawy, a także emocje związane z ogłoszeniem laureatów i wyróżnionych w Konkursie „Jan Paweł II oczami MOJEJ

RODZINY” realizowanego w ramach Małopolskich obchodów 100. urodzin Jana Pawła II.

O przyznaniu nagród zdecydowała Kapituła Konkursu złożona z przedstawicieli Samorządu Województwa Małopolskiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie. Podkreślić należy, iż w pracach Kapituły udział wzięli także przedstawiciele Instytutu Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie oraz Wydziału Malarstwa ASP im. Jana Matejki w Krakowie.

Zgodnie z decyzją Członków Kapituły Konkursu przyznano następujące nagrody i wyróżnienia:

W KATEGORII INDYWIDUALNEJ

- **I miejsce** „za wizjonerską i odważną realizację trudnego założenia przestrzennego, za symbolikę odwołującą do metafizyki. Za zaangażowanie w wyjątkowy trud wykonawczy” dla **Kacpra Kuszlik z Krakowa za pracę pt. „Obserwatorium astronomiczne dedykowane papieżowi”**
- **II miejsce** „za autentyczność, szczerłość i siłę wyrazu oraz trudne wyzwanie stworzenia rozbudowanej publikacji w formie projektu albumu” miejsce dla **Mileny Nieć z powiatu brzeskiego za pracę pt. „Jan Paweł II oczami MOJEJ RODZINY”**
- **III miejsce** „za odważną, ale taktowną i trafną anegdotę, oraz

wyjatkową technikę przestrzennej papierowej mozaiki. Godna podkreślenia jest ponadto misterność wykonania” dla **Kamila Wejdman z Krakowa za pracę pt. „SUPER PAPIEŻ”**

WYRÓŻNIENIE DZIEKANA WYDZIAŁU MALARSTWA AKADEMII SZTUK PIĘKNYCH

■ „Za piękno kompozycji, nawiązujące do tradycji ikonopisarskiej oraz szczerą i samodzielność wykonania” dla **Nikoli Drobny z powiatu suskiego za pracę pt. „Jan Paweł II oczami MOJEJ RODZINY”**

WYRÓŻNIENIE

■ „Za zaskakujący pomysł i jego siłę przekazu. Za udany portret św. Jana Pawła II zrealizowany w nietypowej technice” dla **Aleksandry Moskal z powiatu oświęcimskiego za pracę pt. „Wiara wielu”**

W KATEGORII RODZINNEJ

■ **I miejsce** „za oryginalność i walory estetyczne pomysłu, zaangażowanie w wykonanie oraz oddziaływanie na wyobraźnię użytkowników poprzez możliwość kreatywnego wykorzystania pracy” dla **Państwa Katarzyny i Mieczysława Musiał oraz Justyny Zięba, Aleksandry Helman i Anny Nowak z powiatu wielickiego za pracę pt. „Wyplłyn na głębię”**

■ **II miejsce** „za samodzielność wykonania przez najmłodszych, za autentyczność i trudność techniki reliefu oraz symbolikę nawiązującą do życiorysu św. Jana Pawła II” dla **Państwa Elżbiety Białożyty oraz Patrycji i Krzysztofa Łysień z powiatu wadowickiego za pracę pt. „Papież Jan Paweł II i jego dzieci”**

■ **III miejsce** „za ujmujące, odważne i kreatywne połączenie gotowych wyrobów rękodzielniczych z elementami wykonanymi własnoręcznie, co tworzy kollage o dużej sile wyrazu” dla **Państwa Karoliny i Tomasa Barwacz oraz Amelii Hajdeckiej z powiatu tarnowskiego za pracę pt. „Nie bój się nie lękaj! Wyplłyn na głębię. Przyszłość zaczyna się dzisiaj nie jutro” Jan Paweł II**

WYRÓŻNIENIE SPECJALNE:

■ „za szczerą i odważną formę wyrazu w formie atrakcyjnego wizualnie i muzycznie teledysku” dla **Patryka i Weroniki Wejdman, Sonii Kuszlik, Pawła Jonas, Sandry, Samanty, Marcina i Mariusza Laskowskich za pracę pt.**

„Janie Pawle tak widzimy Ciebie”

■ „za bardzo ciekawą i trudną technikę realizacji oraz równie interesującą symbolikę pracy” dla **Mikołaja i Dawida Śliwa, Lilii i Małgorzaty Laskowskich za pracę pt. „Jan Paweł w naszych myślach”**

Trzynasta edycja konkursu była szczególna zarówno ze względu na temat wiodący, ale również naznaczona trudnym czasem pandemii wirusa SARS-CoV-2. Nie powstrzymało to jednak uczestników, którzy stworzyli i przystali prace konkursowe praktycznie z całej Małopolski. Pozostaje wierzyć, że kolejna edycja Konkursu przyciągnie kolejne rzesze kreatywnych i twórczych uczestników gotowych do uruchomienia jeszcze głębszych pokładów wyobraźni

Opracowanie:

Anna Boduch-Syc

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

ROPS
KRAKÓW

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

JAN PAWEŁ II OCZAMI MOJEJ RODZINY

GALERIA ZWYCIĘSKICH PRAC

KATEGORIA INDYWIDUALNA

I miejsce

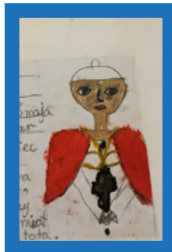
Kacper Kuszlik

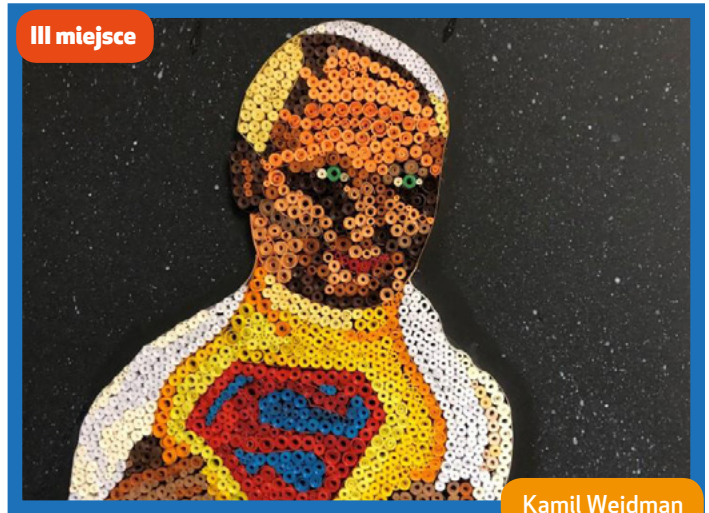
II miejsce

Milena Nieć

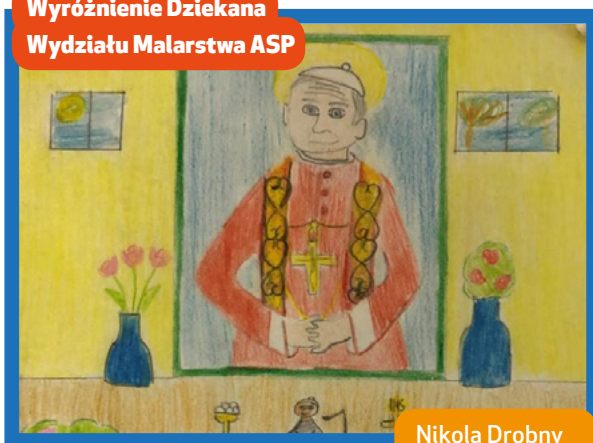

III miejsce

Kamil Wejzman

Wyróżnienie
Wydziału Malarstwa ASP

Nikoła Drobny

Wyróżnienie

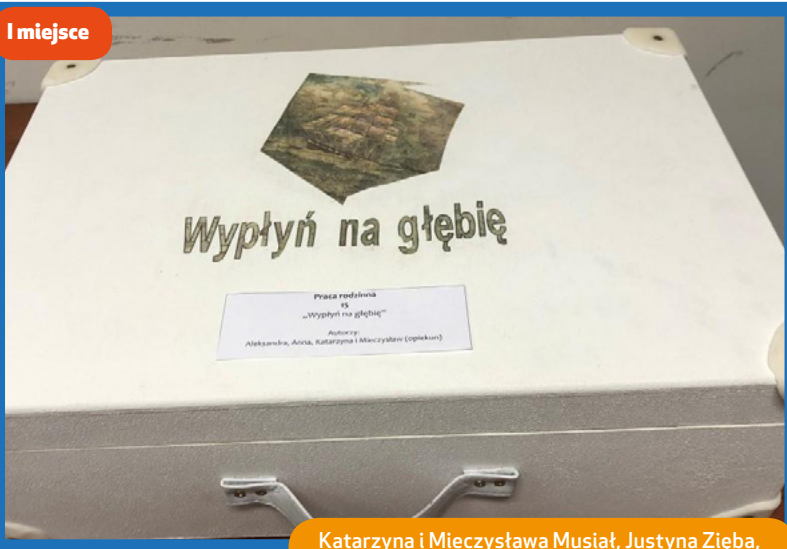

Aleksandra Moskal

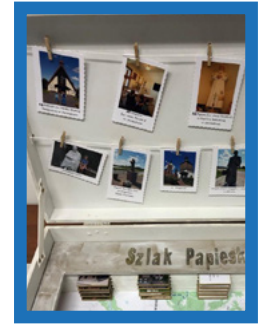

KATEGORIA RODZINNA

I miejsce

Katarzyna i Mieczysław Musiał, Justyna Zięba, Aleksandra Helman, Anna Nowak

Państwo Katarzyna i Mieczysław Musiałowie z małopolskiej Jarosówki wraz z podopiecznymi są laureatami nagrody głównej w konkursie „Jan Paweł II oczami MOJEJ RODZINY”. Od roku 2016 pełnią funkcję zawodowej rodziny zastępczej i obecnie wychowują 5 dzieci pochodzących z powiatu myślenickiego.

II miejsce

Elżbieta Białożyty, Patrycja i Krzysztof Łysień

II miejsce

Karolina i Tomasz Barwacz, Amelia Hajdecka

Wyróżnienie 1 Teledysk pt. „Janie Pawle tak widzimy Ciebie”

Patryk i Weronika Wejdman; Sonia Kuszlik; Paweł Jonas; Sandra, Samanta, Marcin i Mariusz Laskowscy

Wyróżnienie

Mikołaj i Dawid Śliwa, Liliana i Małgorzata Laskowskie

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ZA 2019R. - SKRÓT NAJWAŻNIEJSZYCH INFORMACJI

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie opracował kolejny raport ze sprawozdania „Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego” - za rok 2019. Sprawozdanie, zgodnie z obowiązkiem ustawowym, sporządzane jest corocznie od 2012 r.

Tegoroczny raport podsumowuje już jego 9. edycję. Materiał cyklicznie prezentuje podstawowe informacje o sytuacji społecznej i demograficznej w regionie, statystyki dotyczące osób i rodzin korzystających ze wsparcia, zestawienia obrazujące dostępność mieszkańców do usług społecznych. Informacje te, wraz danymi o kadrze, nakładach finansowych na realizację zadań itp. stanowią podstawę oceny bieżącej sytuacji w sektorze pomocy i integracji społecznej w Małopolsce.

Dodatkowo, w związku z wystąpieniem w 2020 r. nadzwyczajnej sytuacji związanej z epidemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2, opracowanie poszerzone jest o opis jej wpływu na działalność jednostek, sytuację klientów, przewidywanych konsekwencji. Z pełną wersją raportu można zapoznać się w serwisie internetowym ROPS w Krakowie (zakładka boczna „Badania i analizy”), poniżej natomiast - jak co roku - prezentujemy skrót najważniejszych informacji:

NADAL ZWIĘKSZA SIĘ LICZBA MIESZKAŃCÓW REGIONU.

W 2019 r. Małopolska z liczbą 3 410 901 mieszkańców, podobnie jak w latach poprzednich, znalazła się w grupie czterech województw, w których zaobserwowano wzrost liczby ludności (z województwem mazowieckim, pomorskim i Wielkopolską). Zanotowano wzrost liczby mieszkańców o 10,3 tys. osób. W skali kraju województwo małopolskie zajmowało też niezmiennie IV. miejsce pod względem największej liczby ludności (po województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim, w których mieszkało

najwięcej osób). Nadal ponad połowa Małopolan (ponad 51,8%) to ludność terenów wiejskich.

W 2019 R. PO RAZ KOLEJNY MNIEJ MAŁOPOLAN SKORZYSTAŁO Z POMOCY SPOŁECZNEJ.

W województwie małopolskim w 2019 r. pomocą społeczną objęto prawie 65,9 tys. rodzin, 151,5 tys. osób. W 2019 r. zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej o prawie 11 tys., a na przestrzeni lat 2012-2019 o blisko 85 tys. osób. Dynamika spadku była większa w przypadku rodzin z dziećmi niż rodzin bez dzieci (w tym osób samotnie gospodarujących) a największa w przypadku rodzin wielodzietnych.

Udział korzystających z pomocy społecznej w populacji regionu w 2019 r. był najniższy

w 9-letnim okresie sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego - 4,4%, w porównaniu do 4,8% w roku poprzednim i średniej ogólnopolskiej wynoszącej 4,8%. Od 2012 do 2019 r. wskaźnik ten dla Małopolski obniżył się o 2,5 punktu procentowego z 6,9%).

ZMIENIAJĄ SIĘ POWODY, Z KTÓRYCH MIESZKAŃCY KORZYSTAJĄ Z POMOCY SPOŁECZNEJ.

Na przestrzeni lat widać zmianę w przyczynach korzystania z pomocy społecznej - przede wszystkim rzadziej jest to ubóstwo i bezrobocie oraz życiowa bezradność, częściej niepełnosprawność i choroba.

W 2019 r. Małopolanie najczęściej korzystali z pomocy społecznej z powodu: ubóstwa - 47,2% klientów pomocy społecznej korzystało

ze wsparcia z tej przyczyny, długotrwałej lub ciężkiej choroby - 47,2%, niepełnosprawności - 34,8%, bezrobocia - 28,9%, potrzeby ochrony macierzyństwa - 27,9% oraz bezradności w spawach opiekuńczo-wychowawczych - 18,8%. Analizując statystyki od 2012 r. można zauważyć utrzymującą się zmianę w przyczynach korzystania z pomocy społecznej:

- bezrobocie - notowany od 2013 r. spadek udziału w ogóle klientów pomocy społecznej osób korzystających ze wsparcia z tej przyczyny, łącznie o 18,6 p. p.
- ubóstwo - spadek od 2013 r., łącznie o 15,9 p. p.
- bezradność opiekuńczo-wychowawcza - spadek o 12,3 p. p. począwszy od 2014 r.
- długotrwała choroba - łączny wzrost udziału o 11 p. p. począwszy od 2013 r.,
- potrzeba ochrony macierzyństwa - wzrost o 4,8 p. p. pomiędzy 2013 i 2019 r.,
- niepełnosprawność - wzrost o 5,1 p. p. począwszy od 2013 r. do 2018 r., w 2019 r. pierwszy spadek udziału w porównaniu z rokiem poprzednim.

Zmianę widać także przy analizie liczby osób korzystających ze świadczeń z danego powodu. Pomiedzy rokiem 2012 a 2019 liczba klientów korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa spadła ze 138,8 tys. osób do 71,5 tys. czyli o 67,3 tys. Podobnie sytuacja ma się w przypadku bezrobocia i bezradności życiowej - spadki odpowiednio o: 60,5 i 47,5 tys. osób. Natomiast w przypadku mieszkańców korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność lub chorobę, a także potrzebę ochrony

macierzyństwa ich liczba w ciągu analizowanych lat pozostaje na niewiele niższym poziomie, mimo znacznego zmniejszenia się liczby klientów ogółem, co tłumaczy wzrost udziału tej kategorii klientów w grupie wszystkich objętych pomocą.

ZWIĘKSZA SIĘ DOSTĘP MIESZKAŃCÓW MAŁOPOLSKI DO USŁUG SPOŁECZNYCH.

Do wyżej wymienionych należy doliczyć jednostki powstające poza sek-

na 84. Podobnie z placówkami wsparcia dziennego - w raporcie ich łączną liczbę oszacowano na 350 jednostek. Obserwacji wymagać będzie czy sytuacja epidemiczna w kraju i regionie nie spowoduje, że bezrobocie stanie się na powrót główną przyczyną korzystania ze świadczeń i jak kształtować się będą warunki życia Małopolan, mierzone liczbą i odsetkiem mieszkańców będących beneficjentami pomocy społecznej.

W 2019 r. funkcjonowało:	od 2012 r. przybyło:
216 placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	94
105 mieszkań chronionych	45
80 środowiskowych domów samopomocy	6
71 klubów samopomocy	61
68 warsztatów terapii zajęciowej	3
38 dziennych domów pomocy dla seniorów	31
32 kluby integracji społecznej	20
14 centrów integracji społecznej	9
11 zakładów aktywności zawodowej	5

torem publicznym ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, a prowadzone przez organizacje pozarządowe nie działające na zlecenie samorządu, podmioty medyczne, przedsiębiorców, w tym społecznych itp. Przykładowo doliczając placówki dla osób starszych uruchomiane lub wsparte w ramach RPO WM 2014-2020 poza pomocą społeczną, tzw. „placówki zapewniające dzienną opiekę i aktywizację seniorom” do liczby dziennych domów pomocy funkcjonujących w sektorze pomocy społecznej, liczbę jednostek możemy oszacować

Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do opracowania tegorocznej Oceny, w szczególności dziękujemy małopolskim OPS i PCPR, w tym za podzielenie się z nami informacjami na temat problemów i wyzwań spowodowanych sytuacją epidemiczną.

Opracowanie:

Małgorzata Szlązak

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

ALBERT SZYJE NA MIARĘ

Wywiad z panem Arkadiuszem Tomasiakiem, prezesem Spółdzielni Socjalnej Albert.

Spółdzielnia Socjalna Albert powstała w 2018 r. z inicjatywy dwóch podmiotów: Fundacji im. Brata Alberta oraz Fundacji Przyjaciół Fundacji Brata Alberta. Jakie były powody powołania takiego podmiotu?

Spółdzielnia Albert, jak sama nazwa wskazuje, jest rozwinięciem dzieła Fundacji im. Brata Alberta, która jest już obecna w Polsce 33 lata. Fundacja została założona w 1987 r. i jej stan dzisiejszy jest naprawdę imponujący: prawie 1200 podopiecznych i 35 jednostek w całej Polsce. Jednak zawsze brakowało tego zapiecia, tego miejsca aktywizacji. Spółdzielnia, ZAZ lub podmiot gospodarczy zatrudniający naszych podopiecznych od zawsze był naszym celem. Tak właśnie powstało to dzieło. Jednak oczywiście bez dobrych jak chleb ludzi, którzy pokazali kierunek, by jej nie było, i tak „rodzicami - założycielami” naszej

spółdzielni jest Pani poseł Agnieszka Ścigaj, która od samego początku pokazała odpowiednią ścieżkę oraz Pan Łukasz Walerian, nasz darczyńca i biznesmen z Krakowa.

Skąd pochodziły środki na założenie spółdzielni?

Tutaj ścieżka była taka sama jak wszystkich innych spółdzielni. Zgłosiliśmy się do naszego regionalnego MOWESu, a następnie napisaliśmy projekt. Przeszliśmy szereg szkoleń i spotkań czego rezultatem było przyznanie nam dotacji na utworzenie naszej spółdzielni. Chciałbym tutaj zaznaczyć, że pomoc Małopolskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej była na bardzo wysokim poziomie co naprawdę ułatwia przejście przez wszystkie z pozoru bardzo ciężkie wymagania. Za to im bardzo dziękujemy.

Jaki jest profil Waszej działalności? Czym się zajmujecie?

Spółdzielnia zajmuje się przede wszystkim niszczeniem dokumentów. Jesteśmy w momencie gdzie ochrona danych osobowych stała się priorytetem dla firm, dlatego nasza spółdzielnia staje się bardzo ważnym ogniwem dla wielu podmiotów. Praca wymaga dużo profesjonalizmu od nas i od naszych pracowników, którzy dopiero co wyszli z Warsztatów Terapii Zajęciowej, jednak muszą powiedzieć, że możemy być z nich dumni. Spółdzielnia jest w stanie rywalizować z najlepszymi w kraju tego typu firmami. Bardzo zależy nam na tym, żeby firmy czy instytucje nie patrzyły na nas tylko jak na podmiot ekonomii społecznej, któremu warto dać zlecenie. Chcemy, żeby dając nam zlecenie, na pierwszym miejscu było tylko i wyłącznie to, że oddają je profesjonalnej firmie, która jest po prostu najlepszym wyborem.

Zatrudnacie osoby niepełnosprawne intelektualnie - byłych podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej w Chełmku oraz ich oddziałów w Libiążu i na Dworach. Co daje im praca w spółdzielni socjalnej?

To bardzo ciekawe pytanie. Myślę że podjęcie pracy i zrobienie tego następnego kroku jest jedną z najważniejszych rzeczy w ich życiu. Są to osoby, które chciały czuć się pełnoprawnymi obywatelami. Oni, tak samo jak każdy z nas, chcą mieć dobrą pracę i środki finansowe. Chcą wspomagać dom i rodzinę, z którą mieszkają. Chcą, i mówię tutaj z pełną powagą, płacić podatki

i czuć się potrzebni. Tego jak ważne są tego typu placówki nie można opisać. To trzeba zobaczyć. Nasi pracownicy zasługują jedynie na szacunek i wsparcie. To naprawdę zaszczyt, że możemy uczestniczyć w tych zmianach.

Macie bogate doświadczenie we współpracy z biznesem tradycyjnym. Wykonujecie wiele zleceń dla firm prywatnych, korporacji, a także samorządów etc. Jak skutecznie zainteresować biznes ekonomią społeczną?

Bardzo ważne jest, żeby pokazać korzyści wynikające ze współpracy z podmiotem takim jak nasz. Trzeba tutaj pamiętać o klauzuli społecznej, która jest bardzo często wykorzystywana przez ZAZ-y i spółdzielnie jako czynnik wspomagający rozmowy. Jednak my od samego początku

bezpiecznie, a to, że zlecenie wykonują osoby z niepełnosprawnościami i jest to podmiot ekonomii społecznej, to tylko dodatek. Moim zdaniem to jedyna droga.

Jak spółdzielnia socjalna radzi sobie w tych trudnych, pandemicznych czasach? Jaka jest Wasza recepta na przetrwanie?

To bardzo ciężki czas dla nas. Na początku pracownicy zostali w domu. Spółdzielnia stała w miejscu. Ogromną pomoc okazali ludzie wokół nas, a kluczowa pomoc przyszła z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, który dał nam zlecenie na szycie maseczek. To nas uratowało i dało energię do walki. Dzisiaj dalej nie jest łatwo, jednak patrzymy dużo spokojniej. Firmy powoli wracają do normalnego funkcjonowania i są pierwsze zlecenia.

uważamy, że jedyną słuszną drogą jest pokazanie możliwości spółdzielni. Przekonać partnerów biznesowych, że to co robimy jest na najwyższym poziomie i mogą czuć się

Myślę, że recepta jest jedna. Jest wiele instytucji i wiele osób, które chcą pomóc. Jednak nie zawsze one znajdują Ciebie, to ty musisz zrobić wszystko, żeby odnaleźć ich. Pandemia

pokazała, że rozwiązania są wszędzie, trzeba tylko się nie poddawać i ich szukać.

Poprzez udział w akcji samorządu województwa małopolskiego oraz ROPS w Krakowie

pn. „Pomoc szyta na miarę”, o której Pan wspomniał, z dnia na dzień zmieniłście profil i przestawiliście się na szycie maseczek. Trafiły one do personelu i podopiecznych domów pomocy społecznej w Małopolsce. Co dał Wam udział w tej akcji?

Tak jak mówiłem wcześniej. Gdyby nie było tej akcji pewnie nie było by już tej rozmowy. To nas uratowało i było kluczowe dla dalszego funkcjonowania. Nigdy tego ROPS-owi nie zapomnimy. Właśnie w takich sytuacjach poznaję się prawdziwych przyjaciół. My poznaliśmy i obiecaliśmy sobie, że zrobimy wszystko, żeby wykorzystać tę szansę.

Mamy nadzieję, że spółdzielnia przetrwa najgorszy okres i nadal będzie dawała pracę, która jest terapią i daje dużo satysfakcji. Życzymy dużo zdrowia i sukcesów!

Dziękujemy bardzo. Na pewno tak będzie.

Rozmawiała:

Maria Kucińska

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

STAŻE W PODMIOTACH EKONOMII SPOŁECZNEJ - PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ SPOŁECZNA OD KUCHNI

Od kwietnia br. studenci studiów dualnych na kierunku Ekonomia Społeczna Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, studia drugiego stopnia, odbywają trzymiesięczne staże w małopolskich podmiotach ekonomii społecznej (pes). Studia są prowadzone w ramach projektu „Ekonomia społeczna - praktyczna, potrzebna i atrakcyjna”, realizowanego w okresie od 1.10.2018 r. do 30.11.2021r. i współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Jego celem jest podniesienie kompetencji studentów, które odpowiadają potrzebom gospodarki i rynku pracy. W trakcie dwuletnich studiów studenci nie tylko uczestniczą w zajęciach dydaktycznych, ale także mają możliwość odbycia zajęć praktycznych, tj. staży u pracodawców zajmujących się ekonomią społeczną. To właśnie ten aspekt wydaje się najbardziej

istotny, bo pozwala młodym ludziom na poznanie pracy w obszarze ekonomii społecznej i zdobycie cennego doświadczenia zawodowego. W stażach bierze udział ponad 20 studentów studiów dualnych, którzy muszą je odbyć na I i na II roku studiów. W każdym roku wymiar stażu wynosi 3 miesiące, czyli ok. 480 h pracy (160 h pracy miesięcznie).

Program stażu, który musi być zgodny z efektami kształcenia na kierunku Ekonomia Społeczna, jest przygotowywany przez uczelnię we współpracy z potencjalnymi pracodawcami, czyli instytucjami, które zamierzają przyjąć studentów na staż. Organizacje te zostały dobrane pod kątem realizacji działań z obszaru ekonomii społecznej. W 2020 r. wolę współpracy wyraziły m.in. Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), fundacje, stowarzyszenia, przedsiębiorstwa społeczne, a także firmy prowadzące działalność czysto komercyjną, które w swoich działaniach realizują także ideę CSR (Corporate Social Responsibility - Społecznej Odpowiedzialności Biznesu). Ww. instytucje pojawiły się podczas spotkania zapoznawczego ze studentami pt. „Forum Współpracy i Integracji Instytutu Prawa, Administracji i Ekonomii WIEDZA - UMIEJĘTNOŚĆ - KOMPETENCJE”, które odbyło się w dniu 6 marca 2020 r. w siedzibie Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Wśród nich znalazły się m.in. Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych, Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy, IKEA Retail Sp. z o.o., State Street Bank International GmbH sp. z o.o. oddział w Polsce, a także małopolskie przedsiębiorstwa społeczne: Spółdzielnia Socjalna APACZE, Spółdzielnia Socjalna KLIKA, Przedsiębiorstwo społeczne Food&Life Sp. z o.o., Fundacja Rozwoju i Terapii „Moja Przestrzeń”. Firmy społeczne zostały rekomendowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, który zajmuje się m.in. współpracą z małopolskimi podmiotami ekonomii społecznej. W trakcie spotkania firmy miały okazję zaprezentować

przed studentami swoją działalność i zachęcić do odbycia stażu właśnie w ich siedzibie. Studenci starali się zrobić dobre wrażenie na przyszłych pracodawcach nawiązując z nimi indywidualne kontakty, przedstawiając swoje CV i ustalając szczegóły współpracy. W rezultacie, w pierwszym roku organizacji staży na studiach dualnych, w okresie kwiecień - czerwiec 2020 r., studenci rozpoczęli staże w 18 różnych podmiotach.

Opiekę nad stażystą sprawuje wyznaczony przez firmę mentor, który koordynuje realizację programu stażu. Student odbywający staż ma przede wszystkim okazję poznać specyfikę pracy w podmiocie ekonomii społecznej lub firmie wdrażającej społeczne inicjatywy, uczestnicząc w zadaniach, które są tam na co dzień wykonywane. Weryfikuje swoją wiedzę teoretyczną uzyskaną na uczelni i wykorzystuje ją w praktyce. Musi wykazać się samodzielnością i brać odpowiedzialność za swoje obowiązki. Po zakończonym stażu każdy mentor wypełnia ankietę zwrotną, w której ocenia zdobyte przez studenta

umiejętności. W trakcie spotkania studyjnego, w którym biorą udział studenci, mentorzy i pracownicy Uniwersytetu Pedagogicznego, pracodawcy weryfikują i oceniają dostosowanie oferty edukacyjnej do swoich potrzeb.

Studia dualne realizowane na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie przyczyniają się do rozpowszechniania wiedzy nt. ekonomii społecznej w społeczeństwie oraz poprawy jej wizerunku, pokazując, że jest to atrakcyjne miejsce pracy, a także możliwość wspierania osób potrzebujących, zagrożonych

wykluczeniem społecznym. Dzięki temu kierunkowi kształcone są przyszłe kadry sektora ekonomii społecznej: założyciele, liderzy i pracownicy przedsiębiorstw społecznych, podmiotów ekonomii społecznej oraz instytucji je wspierających, a także przedsiębiorstw realizujących misję społecznej odpowiedzialności. Studia dają nie tylko teoretyczną wiedzę, ale także, a może i przede wszystkim, praktyczną, najbardziej dziś cenioną przez pracodawców na rynku pracy. Może obecni studenci zasilą szeregi małopolskich pes?

Opracowanie:

Maria Kucińska

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

ROPS
KRAKÓW

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

REINTEGRACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W MAŁOPOLSCE W OPARCIU O INSTRUMENTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

Reintegracja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami to proces, który finalnie poprzez podjęcie zatrudnienia prowadzić ma do samorealizacji, możliwie pełnego i samodzielnego udziału w życiu społecznym oraz niezależności ekonomicznej - stosownie do możliwości, związanych z danym typem niepełnosprawności.

Wsparcie w tym zakresie w szczególności dedykowane jest osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności, znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Służą temu instrumenty ekonomii społecznej, takie jak wsparcie w jednostce reintegracyjnej, a następnie zatrudnienie w warunkach chronionych w spółdzielni inwalidów lub zakładzie pracy chronionej, czy też praca w spółdzielni socjalnej lub zatrudnienie wspierane na otwartym rynku pracy.

Poniżej przedstawiamy najważniejsze dane dotyczące funkcjonowania modelu reintegracji

społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami oparte o instrumenty ekonomii społecznej w województwie małopolskim, opracowane na podstawie badania kondycji małopolskich jednostek reintegracyjnych, zakładów pracy chronionej oraz spółdzielni inwalidów i niewidomych w 2019 r.

W ramach dostępnych instrumentów ekonomii społecznej osoby z niepełnosprawnościami, w zależności od stanu zdrowia, sytuacji życiowej i możliwości dotyczących pracy zarobkowej, korzystać mogą ze wsparcia wszystkich typów jednostek reintegracyjnych. System reintegracji społeczno-zawodowej

osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oparty na jednostkach reintegracyjnych oraz zakładach pracy umożliwiających zatrudnienie w warunkach chronionych charakteryzuje się różnorodnym stopniem

Dla osób z niepełnosprawnością o stopniu znacznym, niepełnosprawnościami sprzężonymi, schorzeniami specjalnymi dedykowane jest w szczególności wsparcie w warsztatach terapii zajęciowej oraz zakładach aktywności zawodowej. Zadaniem WTZ jest rozwijanie zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym lub podjęcie pracy. ZAZ realizuje funkcje reintegracji społeczno-zawodowej poprzez zatrudnienie w ramach prowadzonej przez siebie działalności wytwórczej lub usługowej

Do jednostek reintegracyjnych zaliczamy centra integracji społecznej (CIS), kluby Integracji społecznej (KIS), warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) oraz zakłady aktywności zawodowej (ZAZ).

Zadaniem jednostek reintegracyjnych jest aktywizacja zawodowa i integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przez co rozumieć należy działania na rzecz odbudowy i podtrzymania umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu oraz do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

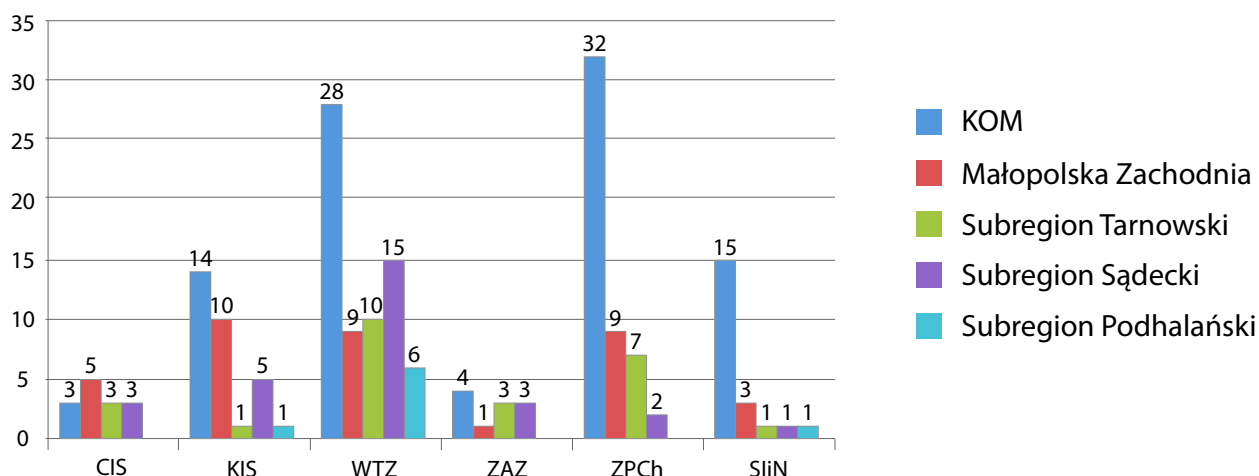
Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020

kompleksowości w skali województwa. W 2019 r. w Małopolsce funkcjonowało 14 centrów integracji społecznej, 31¹⁰ klubów integracji społecznej, 68 warsztatów terapii zajęciowej, 11 zakładów aktywności zawodowej, 50 zakładów pracy chronionej oraz 21 spółdzielni inwalidów

¹⁰ Podane częstości JR dotyczą wszystkich podmiotów działających w woj. małopolskim w 2019 r. W ciągu roku objętego badaniem ta liczba ulegała zmianom w związku z tworzeniem bądź likwidacją podmiotów lub też utratą statusu i jest różna od danych podawanych jako stan rzeczy w tym zakresie na dzień 31 grudnia 2019 r.

Wykres 1: System wsparcia w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej w subregionach woj. małopolskiego w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MUW.

i niewidomych (w tym 7 posiadających status ZPCh).

Dostępność wsparcia WTZ w Małopolsce w skali regionu ocenić można jako relatywnie dobrą. W 2019 r. działało tu 68 WTZ, wsparcie WTZ dostępne było we wszystkich powiatach województwa. Liczba osób korzystających ze wsparcia WTZ w regionie systematycznie wzrasta.

Liczba WTZ i beneficjentów wsparcia WTZ w Małopolsce w latach 2015-2019.

Rok	Liczba WTZ	Liczba uczestników WTZ
2015	64	2496
2016	67	2595
2017	67	2612
2018	67	2654
2019	68	2685

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PFRON.

Reintegracja zawodowa w WTZ realizowana jest w pracowniach zawodowych. Analiza desk research stron internetowych małopolskich

WTZ oraz wyniki badania ankietowego ROPS wskazują na dużą różnorodność w tym zakresie. Najliczniej reprezentowane są pracownie działające w szeroko pojętej branży rękodzieła artystycznego (np. plastyczna, ceramiczna, witrażu), pracownie krawieckie, kulinarne i gospodarstwa domowego. Identyfikujemy ponadto pracownie ogrodnicze, obróbki drewna, poligraficzne, czy intrologatorskie. Wśród dobrych praktyk można wskazać pracownię muzealną działającą w jednym z krakowskich WTZ, umożliwiającą swym uczestnikom aktywizację zawodową w placówce muzealnej prowadzonej przez partnerską organizację pozarządową. W przypadku jednego z tarnowskich

WTZ aktywizacja zawodowa prowadzona była z kolei w ramach kawiarni, której obsługę stanowią uczestnicy terapii zajęciowej.

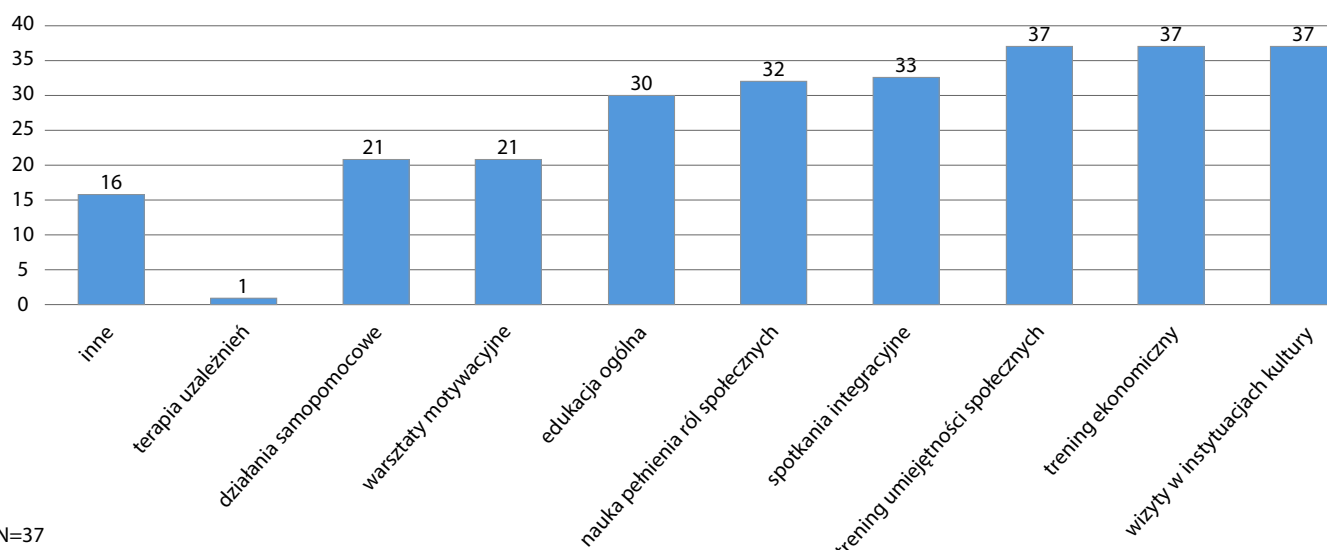
Powszechnymi formami reintegracji w WTZ w jej społecznym aspekcie były wizyty w instytucjach kultury, trening ekonomiczny oraz trening umiejętności społecznych - dostępne we wszystkich warsztatach, które wzięły udział w ankiecie ROPS (37 na 68). W nieco mniejszym stopniu jako narzędzie integracji społecznej stosowane było organizacja spotkań integracyjnych (33 wskazania), nauka pełnienia ról społecznych (32) oraz edukacja ogólna (30).

Liczba WTZ i beneficjentów wsparcia WTZ w Małopolsce w latach 2015-2019.

	2017	2018	2019
liczba absolwentów WTZ	196 (100%)	184 (100%)	205 (100%)
zatrudnienie	50 (25,51%)	49 (26,63%)	40 (19,51%)
bez zatrudnienia	146 (74,49%)	135 (73,37%)	165 (80,49%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PFRON.

Wykres 2: Reintegracja społeczna w WTZ w 2019 r.

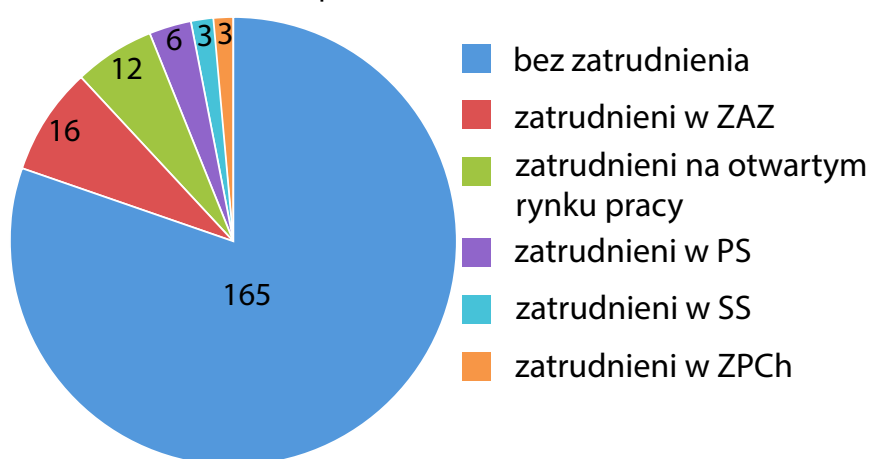
N=37

Źródło: Opracowanie własne.

W 2019 r. w woj. małopolskim udział we wsparciu w WTZ zakończyło 205 osób, z tego 40 osób podjęło zatrudnienie. Oznacza to, że zaledwie 19,51% absolwentów WTZ wkroczyło na rynek pracy.

Porównanie danych dotyczących zatrudnienia byłych uczestników wsparcia WTZ z trzech ostatnich lat przynosi negatywną w wymowie konstatację, że z roku na rok, pomimo korzystnej sytuacji na rynku pracy, liczba absolwentów WTZ podejmujących zatrudnienie maleje.

Wykres 3: Losy beneficjentów małopolskich WTZ po zakończeniu udziału we wsparciu w 2019 r.

N=205

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PFRON.

Losy absolwentów małopolskich WTZ w latach 2017-2019 - miejsce zatrudnienia.

	2017	2018	2019
zatrudnieni w ZAZ	22	8	16
zatrudnieni na otwartym rynku pracy	19	36	12
zatrudnieni w PS	brak danych	brak danych	6
zatrudnieni w SS	brak danych	brak danych	3
zatrudnieni w ZPCh	9	5	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PFRON.

Jeśli chodzi o miejsce zatrudnienie absolwentów WTZ, analiza danych zastanych wskazuje, że:

- z roku na rok maleje liczba absolwentów WTZ, którzy znajdują zatrudnienie w ZPCh;
- w 2019 r. w porównaniu do roku 2018 zmniejszyła się liczba absolwentów WTZ zatrudnionych na otwartym rynku pracy.

■ w 2019 r. w porównaniu do roku 2018 zwiększyła się liczba osób zatrudnionych w ZAZ¹¹.

Choć Małopolska znajduje się na 3 miejscu w Polsce pod względem liczebności ZAZ, wsparcie ZAZ było dostępne zaledwie w 9 z 22 jednostek powiatowych.

Zestawienie typów produktów i usług oferowanych przez ZAZ w 2019 r.

Typ produkcji/usługi	Liczba ZAZ
Usługi gastronomiczne	4
Usługi hodowlane	4
Usługi ogrodnicze / zagospodarowanie terenów zielonych	3
Usługi porządkowo-remontowe	3
Usługi hotelarskie	3
Usługi poligraficzne/marketingowe	2
Usługi pralnicze/obsługowo-rehabilitacyjne	2
Produkcja rękodzieła artystycznego	2
Pszczelarstwo/ Produkcja wyrobów pszczelarskich	2
Produkcja osprzętu elektroinstalacyjnego, folii kablowej	1
Produkcja wyrobów z drewna	1
Produkcja zniczy	1
Usługi konfekcjonowania	1

N=11. Liczba odpowiedzi nie sumuje się do N, ponieważ istniała możliwość wskazania więcej niż 1 odpowiedzi.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie UMWM.

Dominują zakłady aktywności zawodowej o charakterze wytwórczo-usługowym (9 z 11), 2 ZAZ w regionie

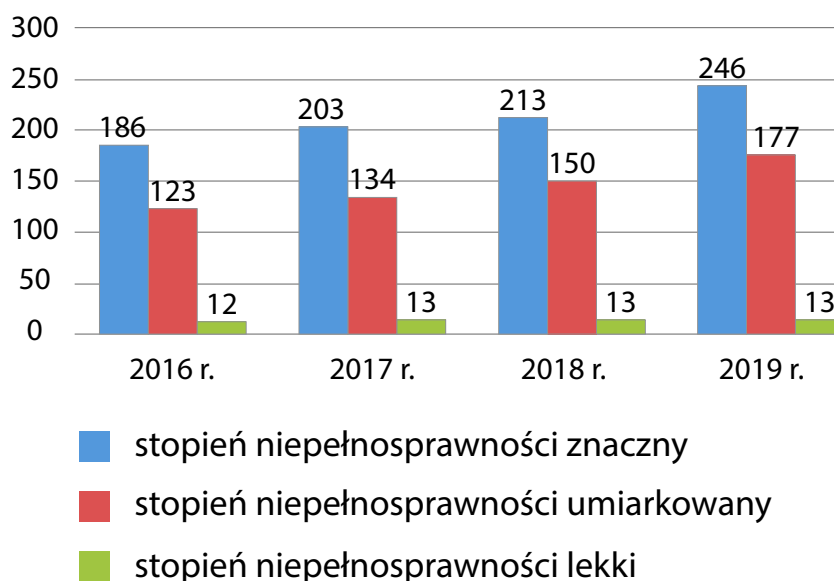
mają charakter wyłącznie usługowy (gastronomiczno-hotelarski). Profil działalności małopolskich ZAZ, jest zróżnicowany; dotyczy to również działalności w obrębie poszczególnych podmiotów - 8 z 11 ZAZ wykazało więcej niż 1 obszar działalności wytwórczo-usługowej, w ramach której realizowana jest rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnością¹².

Pozytywny wydzźwięk ma wniosek z analizy stanu zatrudnienia w małopolskich ZAZ z ostatnich lat: liczba niepełnosprawnych pracowników ZAZ w Małopolsce z roku na rok wzrasta.

o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), co stanowiło 7,61% ogółu zatrudnionych w kraju w ZAZ pracowników niepełnosprawnych¹³. Liczba pracowników z niepełnosprawnościami w poszczególnych ZAZ w Małopolsce wahała się od 20 do 92. Według wyników badania ankietowego ROPS reintegracja społeczna w małopolskich ZAZ realizowana była w największym stopniu poprzez spotkania integracyjne, wizyty w instytucjach kultury takich jak teatr, czy kino oraz trening umiejętności społecznych.

Jeśli chodzi o chronione miejsca

Wykres 4: Stan zatrudnienia osób niepełnosprawnych w małopolskich ZAZ w latach 2016-2019 wg kryterium stopnia niepełnosprawności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BPRON.

Według danych PFRON i UMWM małopolskie ZAZ w 2019 r. zatrudniały 402 osoby z niepełnosprawnością (spełniających wymogi określone w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy

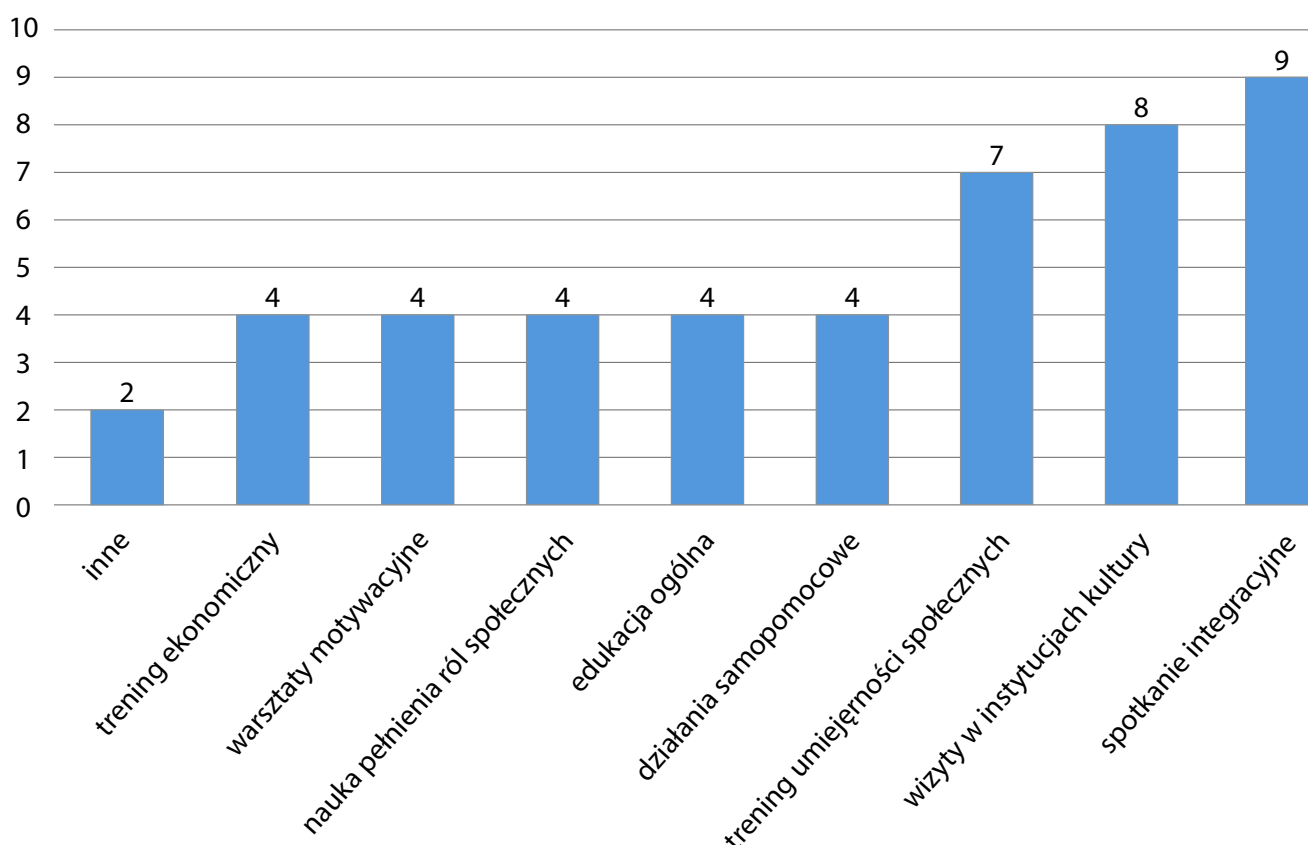
pracy w Małopolsce inne niż w ZAZ, w 50 zakładach pracy, posiadających status zakładu pracy chronionej (ZPCh), zatrudnienie znalazło blisko 9 tys. osób z niepełnosprawnościami.

¹¹ PFRON, Migracja uczestników warsztatów terapii zajęciowej według stanu na koniec 2017, 2018 i 2019 roku.

¹² Do niniejszych ustaleń wykorzystano dane dotyczące działalności zakładów aktywności zawodowej przekazane przez Departament Rodziny, Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (dalej: UMWM).

¹³ Dane BPRON podają dane dotyczące zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w ZAZ na poziomie 436. Ibidem.

Wykres 5: Reintegracja społeczna w ZAZ w 2019 r.

N=10. Liczba odpowiedzi nie sumuje się do N, ponieważ możliwe było wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
 Źródło: Opracowanie własne.

Największa część małopolskich ZPCh w 2019 r. (50) działała w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (25), status ZPCh miało 8 przedsiębiorstw prowadzonych w formule jednoosobowej działalności gospodarczej, 7 w formule spółdzielni inwalidów i niewidomych - jak wspomniano powyżej, 4 w formule spółki jawnej, 3 spółki akcyjnej. Wśród ZPCh znalazły się po

1 przedsiębiorstwie w formie spółki jawnej, spółki cywilnej oraz 1 spółdzielni pracy.

Zarejestrowane w woj. małopolskim ZPCh to przedsiębiorstwa wielobranżowe. Przeważały ZPCh o profilu usługowym (23, w tym 3 SIN). W ramach działalności usługowej ZPCh dominowały usługi w zakresie ochrony osób i mienia

(10). Przeważający charakter w kategorii ZPCh z zadeklarowaną jako pierwszoplanową działalnością produkcyjną miała produkcja podzespołów elektrycznych i instalacji oraz produkcja opakowań, materiałów papierniczych i biurowych.

Stopniowo kurczą się możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością w spółdzielniach inwalidów, gdyż liczba tych podmiotów w woj. małopolskich w skali ostatnich lat stopniowo maleje.

Jako niepokojące w kontekście kondycji małopolskiego sektora SIN ocenić należy również dane na temat liczby SIN wykreślonych z rejestru przedsiębiorców w 2019 r. (4) oraz posiadających status „w likwidacji” (7). Na dzień 31.12.2019 r. liczba spółdzielni inwalidów i niewidomych

Zakład pracy chronionej to status, który uzyskuje w formie decyzji administracyjnej podmiot gospodarczy od właściwego terytorialnie wojewody, po spełnieniu określonych warunków organizacyjnych oraz dotyczących poziomu zatrudnienia osób z niepełnosprawnością. Do tych warunków należą m.in. zatrudnienie co najmniej 50% osób z niepełnosprawnościami, przystosowanie stanowisk pracy i pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie pracownikom z niepełnosprawnościami doraźnej i specjalistycznej opieki medycznej oraz usług rehabilitacyjnych. Status ZPCh mogą uzyskać również m.in. spółdzielnie inwalidów i niewidomych (SIN). Przedmiotem działalności SIN jest zawodowa i społeczna rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami przez pracę w prowadzonym wspólnie przedsiębiorstwie.

czynnych na terenie Małopolski wyniosła 17, w tym tylko 10 działało bez statusu likwidacyjnego¹⁴. Warto wskazać, że 7 z nich posiadało status zakładu pracy chronionej.

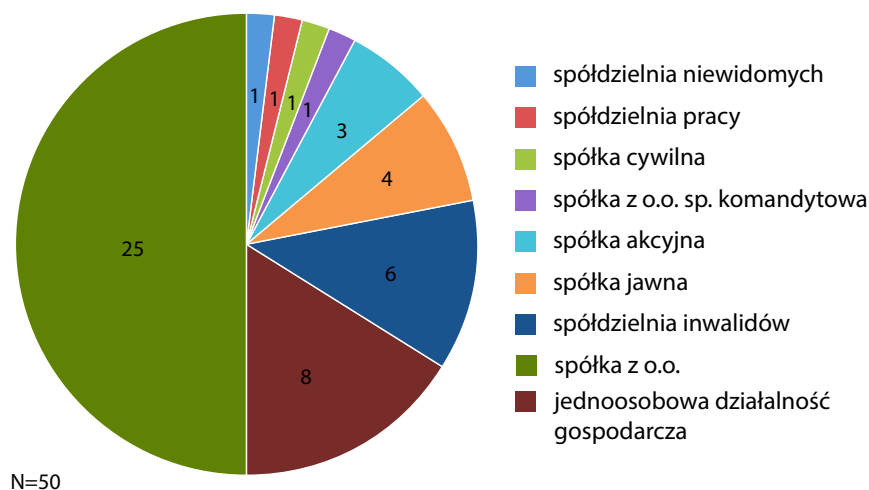
SIN są przedsiębiorstwami wielobranżowymi. Biorąc pod uwagę wskazany w Rejestrze Przedsiębiorców przeważający profil działalności gospodarczej, w tej grupie spółdzielnie produkcyjne (8) dominują nad spółdzielniami o charakterze usługowym (5), przy czym 8 podmiotów nie zdefiniowało swej działalności gospodarczej o przeważającym charakterze. Ze względu na dużą rozpiętość branż, w przypadku spółdzielni inwalidów ciężko wskazać dominujący obszar działalności gospodarczej.

Osoby z niepełnosprawnością, obok osób dotkniętych bezrobociem, bezdomnością, opuszczających zakłady karne czy uchodźców realizujących indywidualny program integracji, należą do kategorii osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, dla których dedykowane jest również wsparcie podmiotów zatrudnienia socjalnego, tj. klubów i centrów integracji społecznej. Niepełnosprawność była w 2019 r. drugą po bezrobociu najczęściej deklarowaną przesłanką uczestnictwa we wsparciu podmiotów zatrudnienia socjalnego.

W 2019 r. udział w wsparciu KIS zakończyło 197 osób z niepełnosprawnością, z tego 96 uzyskało status absolwenta. Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami w 2019 r. realizowało 9 z 14 CIS w Małopolsce (więcej o 2 w porównaniu z rokiem 2018). W przypadku jednego z nich osoby niepełnosprawne stanowiły grupę dominującą wśród beneficjentów.

¹⁴ Warto nadmienić, że 2 SIN z czynnych obecnie 10 nieposiadających statusu „w stanie likwidacji” doświadczyło w swej historii postępowania upadłościowego, które zakończone zostało jednak umorzeniem

Wykres 6: ZPCh w woj. małopolskim w 2019 r. - formy prawne.

N=50

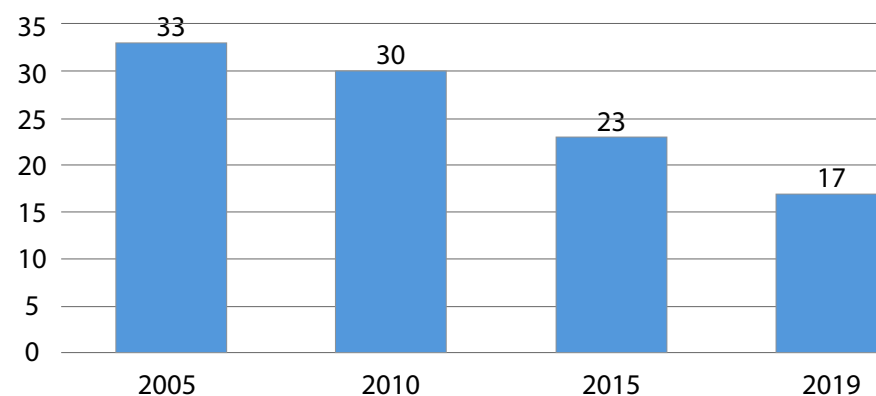
Źródło: Opracowanie własne na podstawie KRS.

W 2019 r. udział we wsparciu CIS rozpoczęło 46 osób z niepełnosprawnością. Biorąc pod uwagę niepełnosprawnych uczestników CIS, kontynuujących we wsparciu od 2018 r., w zajęciach CIS w 2019 r. uczestniczyło w sumie 76 osób z niepełnosprawnością. Stanowili oni 17% wszystkich beneficjentów centrów. Zajęcia w CIS w 2019 r. ukończyły 43 osoby niepełnosprawne (21% wszystkich absolwentów CIS). Dostępne

żadna z osób z niepełnosprawnością, korzystających ze wsparcia KIS i CIS nie rozpoczęła w 2019 r. działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej.

Zidentyfikowane w ramach monitoringu sektora ekonomii społecznej obszary problemowe dotyczące zagadnienia reintegracji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami odnoszą się przede wszystkim do kwestii niskiego wskaźnika

Wykres 7: Liczebność sektora SIN w latach 2005-2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie KRS.

dane nie pozwalają nam niestety oszacować skali usamodzielnienia ekonomicznego (podjęcia zatrudnienia) beneficjentów KIS i CIS z niepełnosprawnością. Wiemy natomiast, że

zatrudnienia osób, korzystających ze wsparcia WTZ. rekomendacje w tym zakresie dotyczą głównie potrzeby usprawnienia procesu przechodzenia osób niepełnosprawnych przez

kolejne etapy edukacji i rehabilitacji społeczno-zawodowej, tj. szkoła specjalna - WTZ - ZAZ - sytuacja zatrudnienia poprzez wprowadzenie jednolitego orzecznictwa w zakresie stopnia niepełnospraw-

z psychologicznego punktu widzenia oraz stabilne miejsce zatrudnienia dla jego absolwentów. Warto wskazać również na potrzebę stworzenia systemu zachęt dla pracodawców (w tym o charakterze nie-

zakresie. Wypracowanie oferty wsparcia dedykowanej dla jednostek reintegracyjnych, w szczególności szkoleniowej, ale także w obszarze promocji produktów i usług, może pozytywnie wpłynąć na rozszerzenie instrumentarium działań reintegracyjnych, jakimi dysponują WTZ, a zarazem rezultatów jego działań statutowych. Wsparcie finansowe OWES dla tworzenia przedsiębiorstw społecznych, których założycielami lub współzałożycielami będą organizacje prowadzące jednostki reintegracyjne, przełożyć może się na zwiększenie liczby miejsc pracy, dostosowanych do potrzeb beneficjentów WZT i ZAZ, sprzyjających trwałości zatrudnienia, o które trudniej na otwartym rynku pracy.

Centrum integracji społecznej realizuje reintegrację zawodową i społeczną przez takie usługi jak: kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych, nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych, naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą oraz naukę umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi. Określony w ustawie katalog usług klubów integracji społecznej obejmuje natomiast działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne, działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych, czy staże, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Dz.U.) 2020, poz. 176.

ności, odzwierciedlającego faktyczny stan zdrowia i możliwości w zakresie zatrudnienia osoby z niepełnosprawnościami. Ważne jest także zwiększenie liczby zakładów aktywności zawodowej w regionie, w tym upowszechnienie modelu ZAZ powstałego przy WTZ (np. na bazie już funkcjonujących, wybranych pracowni WTZ), a także tworzenie przedsiębiorstw społecznych przez organizacje prowadzące WTZ, które zapewnić mogą bezpieczne

finansowym, jak np. zapewnienie wsparcia ze strony trenera pracy, dostarczenie odzieży ochronnej dla osoby niepełnosprawnej), które motywowałyby do zatrudniania absolwentów WTZ.

Niebagatelną rolę dla wzmocnienia efektów aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami w WTZ i ZAZ mają do odegrania ośrodki wsparcia ekonomii społecznej, z oferty których dotąd jednostki reintegracyjnej korzystają w nikłym

Innej natury problemem jest niski poziom partycypacji ZPCh i SIN w systemie wsparcia osób z niepełnosprawnościami tworzonym w oparciu o instrumenty ekonomii społecznej. Z tego względu ważne jest podnoszenie wiedzy o instrumentach ekonomii społecznej wśród pracodawców posiadających status ZPCh i włączanie ZPCh i SIN do sieci współpracy PES w regionie poprzez współdziałanie w tym zakresie ROPS, ośrodków wsparcia ekonomii społecznej i oddziału regionalnego PFRON.

Opracowanie:

Anna Rychły-Mierzwa

Regionalny Ośrodek Polityki
Społecznej w Krakowie

es.0.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

Projekty:

- Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej - etap II
- Projekt: Małopolska Niania 2.0

Rzeczpospolita
Polska

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekty:

- Sami - Dzieln! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi
- Inkubator Dostępności
- Inkubator Włączenia Społecznego
- Doskonalenie kompetencji kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej
- Podniesienie kompetencji kadr OWES
- System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej

Rzeczpospolita
Polska

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekty współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MAŁOPOLSKA TARCZA ANTYKRYZYSOWA

Pakiet Społeczny 55,2 mln. zł

Wsparcie dla instytucji całodobowego pobytu oraz jednostek samorządu terytorialnego na walkę z COVID-19.

PROJEKT „BEZPIECZNY DOM”

Wsparcie dla placówek całodobowych w Małopolsce.

PROJEKT „BEZPIECZNY DOM”

Wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19.

KOOPERACJE PRZECIWIW COVID

Realizowane w projekcie: „Kooperacje 3D - model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”

Pomoc finansowa dla jednostek samorządu terytorialnego.

ZADANIE GRANTOWE „SAMI-DZIELNI! - RAZEM PRZECIWIW COVID-19”

W ramach projektu: „Sami-dzielni! Nowe zasady mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”

Wsparcie dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz placówek opieki całodobowej.